

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vývoj nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji

Development of unemployment in Královéhradecký region

STUDIJNÍ PROGRAM

Ekonomika a management

VEDOUCÍ PRÁCE

Mgr. František Hřebík, PhD.

HYNEK

TOMÁŠ

2022

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Hynek** Jméno: **Tomáš** Osobní číslo: **492779**
Fakulta/ústav: **Masarykův ústav vyšších studií**
Zadávající katedra/ústav: **Institut ekonomických studií**
Studijní program: **Ekonomika a management**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Vývoj nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji

Název bakalářské práce anglicky:

Development of Unemployment in Královéhradecký Region

Pokyny pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je popsat vývoj nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji ve sledovaném období. Teoretická část: 1) Nezaměstnanost jako ekonomický jev 2) Nezaměstnanost, její druhy a měření 3) Dopady nezaměstnanosti
Praktická část: 4) Královéhradecký kraj a jeho charakteristika 5) Vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých okresech 6) Porovnání nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji s ČR 7) Závěr

Seznam doporučené literatury:

Český statistický úřad [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/domov>
BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. Nezaměstnanost. 2., přepracované a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.
JUREČKA, Václav. Makroekonomie. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0251-8.

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

Mgr. František Hřebík, Ph.D. Masarykův ústav vyšších studií ČVUT v Praze

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: **05.01.2022** Termín odevzdání bakalářské práce: **28.04.2022**

Platnost zadání bakalářské práce: _____

Mgr. František Hřebík, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) práce

Mgr. František Hřebík, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Student bere na vědomí, že je povinen vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

_____ Datum převzetí zadání

_____ Podpis studenta

Hynek, Tomáš. *Vývoj nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji*. Praha: ČVUT 2022. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracoval samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citoval a uvádím je v příloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupnění této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 26. 04. 2022

Podpis:

Poděkování

Rád bych touto formou poděkoval zejména vedoucímu mé práce, kterým byl Mgr. František Hřebík, PhD., který mi byl po celou dobu psaní mé práce plně k dispozici. Zároveň nepřímo děkuji zaměstnankyni pracovního úřadu v Rychnově nad Kněžnou, paní Ing. Evě Zimmerové, která si rovněž našla čas na konzultaci mých dotazů.

Abstrakt

Tématem bakalářské práce je charakteristika nezaměstnanosti a její vývoj v dané lokalitě. Cílem práce je popis vývoje nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji ve sledovaném období. Teoretická část se zaměřuje na nezaměstnanost, způsoby měření, popis jednotlivých druhů, příčin a důsledků vedoucích k nezaměstnanosti. Poslední kapitola teoretické pasáže práce shrnuje státní politiku nezaměstnanosti. V praktické části jsou úvodní kapitoly věnovány charakteristice Královéhradeckého kraje, detailnějšímu přiblížení významných zaměstnavatelů působících na krajském území a struktuře jednotlivých okresů, z nichž se kraj skládá. Popis vývoje nezaměstnanosti je veden ve sledovaném období od ledna roku 2017 až do února 2022, a to konkrétně v rámci jednotlivých okresů, kraje a v celorepublikovém měřítku. V závěru práce se nachází doporučení vedoucí k možnému snížení nezaměstnanosti.

Klíčová slova

Nezaměstnanost, Královéhradecký kraj, Míra nezaměstnanosti, Podíl nezaměstnaných osob, Přirozená míra nezaměstnanosti, Ekonomicky aktivní, Nezaměstnaný

Abstract

The topic of the bachelor thesis is the characteristics of unemployment and its development in the given locality. The aim of the thesis is to describe the development of unemployment in the Královéhradecký region in the observed period. The theoretical part focuses on unemployment, methods of measurement, description of different types, causes and consequences leading to unemployment. The last chapter of the theoretical part of the thesis summarizes the state unemployment policy. In the practical part, the introductory chapters are devoted to the characteristics of the Královéhradecký region, a more detailed presentation of the major employers operating in the region and the structure of the individual districts that make up the region. The description of the development of unemployment is conducted in the period from January 2017 to February 2022, specifically within individual districts, the region and on a national scale. The thesis concludes with recommendations leading to a possible reduction in unemployment.

Key words

Unemployment, Královéhradecký region, Unemployment rate, Share of unemployed persons, Natural rate of unemployment, Economically active, Unemployed

Obsah

Úvod	5
1 NEZAMĚŠTNANOST.....	7
1.1 Subjekty nabízející a poptávající práci	7
1.2 Ekonomicky aktivní a neaktivní osoby	8
1.2.1 Aktivní.....	8
1.2.2 Neaktivní	9
2 MĚŘENÍ NEZAMĚŠTNANOSTI.....	10
2.1 Způsob měření.....	10
2.2 Obecná míra nezaměstnanosti	11
2.3 Přirozená míra nezaměstnanosti	11
2.4 Podíl nezaměstnaných osob	11
2.5 Registrovaná míra nezaměstnanosti	12
2.6 Míra ekonomické aktivity	13
3 DRUHY A PŘÍČINY NEZAMĚŠTNANOSTI.....	14
3.1 Dle délky trvání.....	14
3.1.1 Krátkodobá nezaměstnanost	14
3.1.2 Dlouhodobá nezaměstnanost	14
3.2 Dle příčiny	16
3.2.1 Frikční nezaměstnanost.....	16
3.2.2 Strukturální nezaměstnanost	16
3.2.3 Cyklická nezaměstnanost	16
3.2.4 Sezonní nezaměstnanost.....	17
3.3 Dle dobrovolnosti	17
3.3.1 Dobrovolná nezaměstnanost	17
3.3.2 Nedobrovolná nezaměstnanost	18
3.4 Další formy nezaměstnanosti	18
3.4.1 Skrytá nezaměstnanost	18
3.4.2 Neúplná nezaměstnanost.....	18
3.4.3 Rizikové skupiny na trhu práce.....	19
3.5 Další z možných příčin nezaměstnanosti	20

3.5.1	Odbory a výše minimální mzdy	20
3.5.2	Příliš vysoká podpora v nezaměstnanosti	20
3.5.3	Automatizace, Digitalizace a Robotizace procesů.....	21
4	DŮSLEDKY NEZAMĚSTNANOSTI.....	22
4.1	Ekonomické důsledky	22
4.2	Sociální důsledky.....	22
5	STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	24
5.1	Pasivní politika zaměstnanosti.....	24
5.2	Aktivní politika zaměstnanosti.....	24
6	KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ	29
6.1	Poloha a základní fakta o kraji	29
6.2	Povrch	29
6.3	Důležitá města v kraji.....	30
6.4	Zemědělství.....	32
6.5	Hospodářství a průmysl	32
6.5.1	Významní zaměstnavatelé v kraji	33
6.6	Historie	35
6.7	Cestovní ruch v kraji.....	36
7	OKRESY	37
7.1	Okres Hradec Králové	37
7.1.1	Vývoj nezaměstnanosti v okrese	38
7.2	Okres Náchod	39
7.2.1	Vývoj nezaměstnanosti v okrese	40
7.3	Okres Rychnov nad Kněžnou	41
7.3.1	Vývoj nezaměstnanosti v okrese.....	42
7.4	Okres Trutnov	43
7.4.1	Vývoj nezaměstnanosti v okrese.....	44
7.5	Okres Jičín	45
7.5.1	Vývoj nezaměstnanosti v okrese	46
7.6	Královéhradecký kraj	48
7.6.1	Vývoj podílu nezaměstnaných osob.....	49
7.7	Česká republika.....	50

8	Vývoj nezaměstnanosti v kraji.....	52
8.1	Rok 2017	52
8.2	Rok 2018	52
8.3	Rok 2019	53
8.4	Rok 2020	53
8.5	Rok 2021	54
8.6	Rok 2022	54
	Závěr	58
	Seznam použité literatury	59
	Seznam elektronických zdrojů	59
	Seznam použitých zkratk	66
	Seznam obrázků.....	67
	Seznam tabulek	68
	Seznam grafů.....	68

Úvod

Nezaměstnanost je jednou z neodmyslitelných makroekonomických kapitol a v dnešní nejisté době je rovněž často zmiňovaným tématem napříč celou společností. Hlavní motivací pro výběr této práce byl fakt, že pocházím z východočeské obce Vamberk v Královéhradeckém kraji, a rovněž mám k tomuto regionu vřelý a blízký vztah. Královéhradecký kraj dlouhodobě dosahuje ve srovnání s většinou zbývajících krajů těch nejnižších hodnot, co do podílu nezaměstnaných osob. Nicméně dají se zde nalézt značné rozdíly mezi jednotlivými okresy a lokalitami, přičemž některé z nich jsou z nej-různějších důvodů více či méně poznamenány.

Cílem bakalářské práce je popis vývoje nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji ve sledovaném období. Období začíná lednem roku 2017 a končí únorem současného roku 2022. Královéhradecký kraj patří dlouhodobě ke krajům vyznačujícím se nízkým podílem nezaměstnaných osob, zejména v porovnání například s krajem Moravskoslezským nebo Ústeckým. V dílčích letech jsou zmíněny důležité ukazatele vyjadřující vývoj nezaměstnanosti v kraji, které jsou doplněny grafy s počty nezaměstnaných z různých územních hledisek. Krajský vývoj počtu nezaměstnaných je rovněž porovnán nejen v rámci kraje, ale i s celorepublikovou situací na pracovním trhu.

Teoretická část bakalářské práce je věnována charakteristice nezaměstnanosti jako takové. Úvodní kapitoly mapují klíčové skupiny na pracovním trhu a způsoby vyjádření a měření nezaměstnanosti. Dále je zde zmíněno dělení jednotlivých forem nezaměstnanosti v návaznosti na příčiny, které vedly k jejímu vzniku a v neposlední řadě zmínka o možných dopadech na konkrétní jedince na trhu práce zasažené nezaměstnaností. Ve druhé části jsou vyobrazeny hlavní nástroje aktivní a pasivní politiky zaměstnanosti ze strany státu a vysvětlení klíčových typů aktivní politiky,

Praktická část se zaměřuje nejprve na detailnější přiblížení zkoumané oblasti Královéhradeckého kraje, zmapování nejdůležitějších zaměstnavatelů působících na území kraje a strukturu jednotlivých okresů. Následuje část věnovaná vývoji nezaměstnanosti v konkrétních okresech a shrnutí klíčových faktorů a ukazatelů na pracovním trhu v krajském měřítku za příslušný rok.

Na závěr praktické části je vyobrazeno celkové shrnutí vývoje nezaměstnanosti a návrh potenciálních řešení, doplněných SWOT analýzou, odvíjejících se od ústředních problémů na poli nezaměstnanosti, se kterými se kraj musí vypořádat.

TEORETICKÁ ČÁST

1 NEZAMĚŠTNANOST

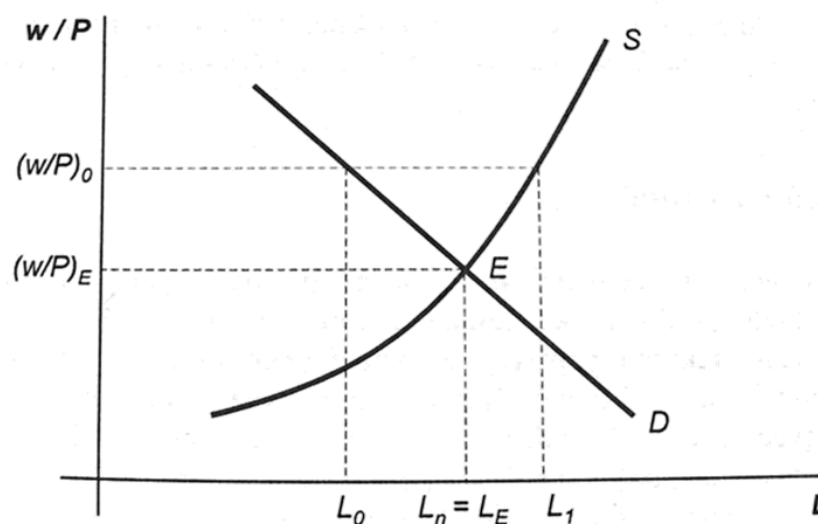
Nezaměstnanost je jedním ze zásadních makroekonomických témat. Není však pouze úskalím ekonomickým, nýbrž i sociálním nebo kulturním. Lze ji definovat, jako jistou situaci na pracovním trhu, kdy množství nabízené práce přesahuje nad poptávkou po práci. (Hřebík, 2008)

1.1 Subjekty nabízející a poptávající práci

Nabídka: domácnosti a jejich členové

Poptávka: Firmy a podniky, které pracující subjekty zaměstnávají.

V následujícím grafu je znázorněna rovnováha na trhu práce. Svislá osa vyjadřuje reálnou mzdovou sazbu (w/P). Vodorovná osa znázorňuje počet osob nabízejících práci (L). Křivka (S) vyjadřuje nabídku práce a křivka (D) udává poptávku po práci. S růstem reálné mzdové sazby dochází ke zvýšení nabídky práce, a naopak klesá poptávka po práci ze strany firem. Tato situace je znázorněna v případě střetu (w/P_0) a L_1 , kdy nabídka práce převyšuje její poptávku. V momentě snížení w/P , vlivem konkurence na trhu, dojde ke střetu nabídky s poptávkou v bodě E , kde nastává zmíněná rovnováha. V bodě E , kdy se $L_n = L_E$ můžeme mluvit o tzv. plné zaměstnanosti. Tu lze také vyjádřit jako $L_1 - L_0$, kdy se jistá skupina obyvatel rozhodne být dobrovolně nezaměstnanou, protože vyžadují reálnou mzdovou sazbu ve výši (w/P_0). (RUSMICOVÁ, SOUKUP, 2002)

Obrázek 1 Rovnováha na trhu práce

Zdroj: (RUSMICOVÁ, SOUKUP, 2002)

Obecně lze říci, že nezaměstnanost je v podstatě přirozeným jevem a v zemích disponujících tržní ekonomikou a demokracií se nejedná o nic neobvyklého. Pokud vezmeme v potaz republiku jako celek, je zapotřebí zmínit, že nezaměstnanost nedopadá plošně a rovnoměrně na celou oblast, nýbrž jsou snadno pozorovatelné zřetelné rozdíly mezi jednotlivými regiony. (Mareš, 1994)

V určité míře se tedy nezaměstnanosti nelze zcela vyhnout. Vyjádření nezaměstnanosti lze popsat i pomocí úbytku, o který je státní rozpočet ochuzen. Když vezmeme v potaz, že jedinec svou prací přinese určitý počet výstupu ze své činnosti, v momentě, kdy je dotyčný klasifikován jako nezaměstnaný, nedojde z jeho strany k tvorbě tohoto výstupu. Co víc, stát je nucen podporovat nezaměstnaného pomocí transferových plateb, což tento rozdíl ve výstupu ještě více prohlubuje. (Sojka, Konečný, 1999)

1.2 Ekonomicky aktivní a neaktivní osoby

Obyvatele můžeme podle jejich pozice na pracovním trhu dělit dle ekonomické aktivity, na osoby ekonomicky aktivní a ekonomicky neaktivní. Možné další dělení ekonomicky aktivních obyvatel je na osoby zaměstnané a nezaměstnané.

1.2.1 Aktivní

"Ekonomicky aktivní občan je považován za potenciálního poskytovatele pracovní síly bez ohledu na to, zda ji skutečně poskytuje či nikoliv." (Hřebík, 2008, strana 164) Mezi ekonomicky aktivní osoby jsou zahrnuty všechny osoby, patřící mezi zaměstnané osoby, zaměstnavatele, samostatně činné, pracující důchodce, pracující studenty a učně, ženy na mateřské dovolené, osoby v základní, náhradní nebo civilní vojenské službě, ve vazbě a výkonu trestu nebo osoby nezaměstnané. Dále potom každý, kdo dosáhl alespoň 15 - ti let věku a nachází se v tzv. „produktivním věku“. (Sčítání lidu, domů a bytů 2011, 2013)

Ukazatel ekonomické aktivity obyvatelstva však může být i dobrým nástrojem pro podnikatele, kteří tak mohou lépe situovat umístění svých firem, zejména tedy v oblastech s vyšší koncentrací obyvatel schopných vykonávat práci. Ekonomický aktivní jedince lze dále rozčlenit mezi tzv. zaměstnané a nezaměstnané.

- Zaměstnaný jedinec

Můžeme mezi ně započítat ty obyvatele, kteří jsou aktivně zaměstnaní u příslušného zaměstnavatele na plný nebo částečný úvazek a za vykonanou práci pobírají mzdu. Dále je sem zahrnut sám zaměstnavatel v pozici zaměstnance, kdy se rozhodne, posadit sám sebe například do role ředitele. Dále osoby samostatně výdělečně činné nebo podnikatelé, kteří mají vlastní druh podnikání. Opomenout nelze ani lidi v důchodovém věku, kteří i přesto aktivně pracují. Rovněž sem řadíme studenty vykonávající zaměstnání při studiu a v neposlední řadě i ženy na mateřské dovolené. (Sčítání lidu, domů a bytů 2011, 2013)

- Nezaměstnaný jedinec

Tento člověk není zaměstnan a nepobírá žádnou mzdu nebo plat, a to i za předpokladu, že je plně schopen práci vykonávat. Aktivně se uchází o práci, ať už za pomoci úřadu práce, nebo sám vyhledává pracovní příležitosti u jednotlivých firem, přes internet nebo kupříkladu za využití přátel a kontaktů. Tato osoba musí být schopna nastoupit na danou pozici nejpozději do 14 dnů. Patřím sem

však i lidé, kteří práci již získali, ale nástup do zaměstnaní je, buď ze zdravotních nebo jiných důvodů, odložen. (Pavelka, 2007)

1.2.2 Neaktivní

Někdy též označovaní jako ekonomicky pasivní obyvatelé či závislí, protože jsou do určité míry závislí na aktivně pracující skupině obyvatel. Jedná se o skupiny lidí, kterých se nezaměstnanost přímo netýká, jejich přítomnost v tabulkách s nezaměstnaností by totiž nedávala žádný význam. Řeč je zejména o malých dětech, které zatím nedosáhly 15 - ti let a nemohou být tedy legálně zaměstnány. Mladí lidé, kteří zatím nedokončili své studium a připravují se prezenční formou studia na budoucí zaměstnaní. Zdravotně postižení, kteří ze zdravotních důvodů nemohou vykonávat jisté činnosti, narozdíl od lidí bez zdravotního handicapu. Důchodci, kteří již dosáhli požadovaného věku, kdy mají nárok na důchodový příspěvek od státu. Lidé, kteří se ze svého vlastního uvážení rozhodli pečovat například o nemocné rodinné příslušníky nebo o malé děti. V neposlední řadě sem patří i skupiny obyvatelstva, které se ze své vlastní vůle rozhodly nepracovat, ať už z důvodu, že veškerou snahu o získání práce vzdaly, nebo si vybraly žít svobodně a pracovat odmítají. ((Jurečka, 2017), (Makroekonomie 2, 2012))

2 MĚŘENÍ NEZAMĚSTNANOSTI

Pro zjištění vývoje počtu nezaměstnaných, ať už za nějaké období nebo na daném území, lze využít ukazatel zvaný míra nezaměstnanosti. Vedle územního rozložení, kupříkladu na kraje nebo okresy, je možno přirozenou míru nezaměstnanosti vyjádřit i skupinově. Například poměr nezaměstnaných žen a mužů, skupin obyvatel v jednotlivých věkových kategoriích, druzích zaměstnání nebo dle výše vzdělání jednotlivých skupin obyvatel. Při výpočtu míry nezaměstnanosti jsou brány v potaz ekonomicky aktivní osoby a je vyjádřena v procentech následujícím vzorcem: (Jurečka, 2017)

$$\text{Míra nezaměstnanosti} = \frac{\text{počet nezaměstnaných osob}}{\text{počet ekonomicky aktivních osob}} \times 100$$

2.1 Způsob měření

Výběrové šetření pracovních sil

Neboli zkráceně (VŠPS), je způsob, kterým Český statistický úřad (ČSÚ) zjišťuje a vyhodnocuje míru nezaměstnanosti. Tento výzkum je prováděn dlouhodobě po celé České republice ve všech jejích okresech. Krom výše uvedených výsledků, zde lze najít i údaje o délce pracovní doby nebo zda nemá jedinec paralelně více zaměstnání. Nepochybnou výhodou výzkumu je i přehlednost struktury nezaměstnaných jedinců podle jejich kvalifikace, sociálních poměrů nebo dobu po kterou je dotyčný nezaměstnán.

ČSÚ je schopen pomocí této analýzy poskytovat konstantní údaje z trhu práce, které jsou vyhodnocovány a dále zpracovávány. Tyto výstupy jsou následně integrovány do statistik Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV). To je dále poskytuje politickým autoritám, jež s nimi pracují například při analýze situace na trhu práce.

Výzkum je prováděn výhradně tzv. tazateli z ČSÚ, kteří celkem pětkrát navštíví tutéž domácnost, a to vždy v rozmezí 3 měsíců. Jednotlivé domácnosti jsou vybírány zaměstnanci ČSÚ čistě náhodně. Zaznamenávání probíhá pomocí papírového nebo elektronického formuláře, který následně vyplní jednotliví členové příslušné domácnosti. Dle zdrojů ČSÚ, bylo v roce 2020 osloveno téměř 23tisíc domácností a formulář vyplnilo přes 49tisíc osob. (Výběrové šetření pracovních sil, 2022)

Český statistický úřad však není jediným subjektem, zjišťujícím míru nezaměstnanosti u nás, dále jsou to například Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) nebo Evropský statistický úřad (EUROSTAT). Tyto subjekty následně sestavují komplexní obrázky o vývoji nezaměstnanosti, například v Evropské unii. (Jurečka, 2017)

2.2 Obecná míra nezaměstnanosti

Měřena pomocí VŠPS, jak bylo popsáno výše. Vyjadřuje podíl nezaměstnaných osob vůči celkové pracovní síle. Ukazatel je uváděn v procentech. (Jurečka, 2017)

2.3 Přirozená míra nezaměstnanosti

Neboli také tzv. „plná zaměstnanost“. Celková ekonomika se nachází v rovnováze, a tudíž pracuje na úrovni svého potenciálního produktu. V tomto stádiu panuje na trhu práce dobrovolná nezaměstnanost, někteří lidé jsou nezaměstnaní ze své vlastní vůle, například z důvodu hledání příhodnějšího zaměstnání. Rovněž převládají vlivy frikční a strukturální nezaměstnanosti, naopak zde ne-najdeme nezaměstnanost cyklickou. (Pavelka, 2007)

"Tato veličina představuje úroveň, při níž různé trhy práce v zemi v průměru v rovnováze, jinak řečeno, tlaky na mzdy a ceny jsou také přibližně v rovnovážném stavu." (Jurečka, 2017, strana 162)

Vliv na velikost přirozené míry nezaměstnanosti má mnoho faktorů, jsou mezi nimi, mimo jiné, výše podpory v nezaměstnanosti ze strany státu, odhodlání lidí si novou práci nalézt nebo složení obyvatel, ať už podle věku nebo vzdělání. (Jurečka, 2017)

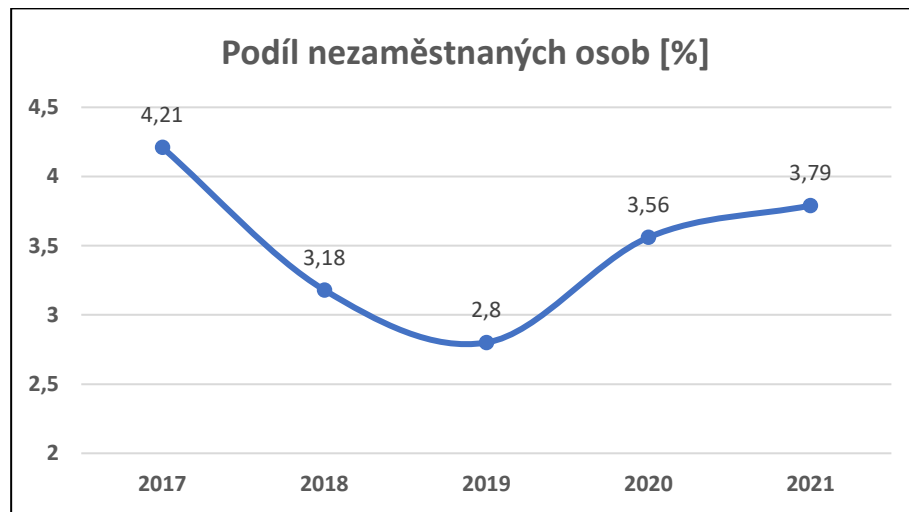
2.4 Podíl nezaměstnaných osob

Vedle již zmíněného ukazatele míry nezaměstnanosti, lze najít i další nástroj na vyjádření poměru lidí bez práce, a tím je podíl nezaměstnaných osob. Tento ukazatel je zpracováván Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky. Zachycuje podíl práce schopných, nezaměstnaných lidí, přihlášených na Úřadu práce ve věku 15 – 64 let, což lze nazvat jako produktivní část obyvatelstva, vůči celkovému počtu všech lidí v tomto věkovém rozmezí. (Jurečka, 2017)

Vyjádřit jej můžeme následujícím vzorcem:

$$\text{Podíl nezaměstnaných osob} = \frac{\text{Nezaměstnaní v produktivním věku nahlášení na ÚP}}{\text{Celkový počet lidí v produktivním věku}} \times 100$$

- Graf vyjadřuje průměrný vývoj podílu nezaměstnaných osob v České republice, a to konkrétně za sledované období pěti let.

Graf 1 Podíl nezaměstnaných osob

Zdroj: <https://data.mpsv.cz/web/data/mesicni-nezamestnanost-vyvoj-na-trhu-prace-ve-vybranem-roce>

Jednotlivá čísla jsou průměrné hodnoty z daného roku. Lze vidět, že na počátku sledovaného období, tj. v roce 2017, byl podíl nezaměstnaných osob vůbec na nejvyšším bodě 4,21 %. Postupně došlo k jeho snižování, a to až do počátku roku 2020, kdy dosáhl průměrné hranice 2,8 %. Zde je během první poloviny roku znatelný opětovný růst vlivem pandemie COVID - 19.

2.5 Registrovaná míra nezaměstnanosti

Nicméně s podílem nezaměstnaných osob pracují statistiky až od ledna roku 2013, kdy nahradil do října roku 2012 používaný ukazatel registrované míry nezaměstnanosti, která vyjadřovala podíl nezaměstnaných lidí evidovaných na úřadech práce vůči ekonomicky aktivním osobám.

$$\text{Registrovaná míra nezaměstnanosti} = \frac{\text{Počet lidí evidovaných na úřadech práce}}{\text{Ekonomicky aktivní obyvatelé}}$$

Problémem byl způsob získávání dat, kdy statistika o nezaměstnaných lidech evidovaných na úřadech práce vycházela výhradně ze zdrojů ÚP, avšak podíl zaměstnaných osob ze statistik VŠPS zprostředkovaném pomocí ČSÚ. Důvodem byla nedostatečná přesnost zkoumání zajišťovaného VŠPS, kdy například zcela chyběli detailnější informace z menších územních celků. Nutno uvést, že tento problém je ze strany VŠPS neřešitelný, například kvůli omezenému rozpočtu vynaloženému na průzkum. To vše vedlo k větší míře nepřesnosti ukazatele. Dalším důvodem byly vzájemné nepatrné odchylky s obecnou mírou nezaměstnanosti, poskytovanou ČSÚ. Docházelo tudíž k časté záměně obou ukazatelů. (Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti)

Podíl nezaměstnaných osob musí být zákonitě menší číslo, než byla míra registrované nezaměstnanosti. Důvodem je obsah jmenovatele zlomku, který v sobě zahrnuje nové hodnoty ekonomicky aktivního a neaktivního obyvatelstva. Kdežto v původním, byli bráni v potaz jen obyvatelé ekonomicky aktivního charakteru. (Jurečka, 2017)

- Zvláštní situace

Problém může nastat v momentě, kdy člověk evidovaný na úřadě práce tzv. „na černo“ vykonává nějakou práci, za kterou pobírá mzdu. Teoreticky o něm nemůžeme tedy hovořit jako o nezaměstnaném, i když oficiálně tak vystupuje. Na druhou stranu jiný problém se objeví v momentě, kdy se nezaměstnaný neohlásí na příslušném úřadě práce a nelze jej tak promítnout do statistik. I přes značnou rychlost poskytnutí dat, kterou díky ukazateli dostaneme, je nutno brát v potaz, že jej nelze použít na porovnání mezi jednotlivými státy. Důvodem je jednoduše to, že jednotlivé státy mají specifické způsoby měření počtu nezaměstnaných obyvatel.

Oproti tomu míra nezaměstnanosti je něco zcela jiného a lze s ní pracovat i na mezistátní úrovni. Pokud vycházíme z charakteristiky, že daný jedinec splňuje všechny patřičné podmínky nezaměstnanosti, které byly popsány výše. Lze tak přesněji určit, zda je daný člověk opravdu nezaměstnaný či nikoliv, bez ohledu na to, zda se dobrovolně přihlásí jako nezaměstnaný. Úskalím této metody může být ovšem náročnost a zdoluhavost prokazování, zda jednotlivé podmínky člověk splňuje.

Proto nemůžeme jednoznačně říct, zda je vhodnější ten, či onen ukazatel. Oba mají svoje specifické využití. (Košťáková)

2.6 Míra ekonomické aktivity

Nazývaná rovněž práceschopností obyvatel daného státu a podobně jako ukazatel míry nezaměstnanosti, je i úroveň ekonomické aktivity zjišťována během průzkumu VŠPS. Ukazatel zobrazuje poměr ekonomicky aktivních obyvatel, vzatých z řad zaměstnaných a nezaměstnaných, kteří splňují podmínky pro zařazení do jedné či druhé skupiny. A to vůči celkovému počtu obyvatel spadajících do produktivního věku, tj. od 15 do 64 let života.

$$\text{Míra ekonomické aktivity} = \frac{\text{Ekonomicky aktivní obyvatelé}}{\text{Obyvatelé v produktivním věku}} \times 100$$

Ukazatel je následně brán v potaz v otázce národního hospodářství a hraje významnou roli při určování zdatnosti dané ekonomiky. Vyjádřitelný je například i prostřednictvím pohlaví obyvatel. (Melenová, 2022)

3 DRUHY A PŘÍČINY NEZAMĚSTNANOSTI

3.1 Dle délky trvání

Nezaměstnanost se rozděluje podle několika různých kritérií. Prvním vybraným kritériem je rozdělení dle doby, po kterou tento nepříznivý jev přetrvává. Dělíme jej na nezaměstnanost krátkodobou a nezaměstnanost dlouhodobou.

3.1.1 Krátkodobá nezaměstnanost

Jedná se pouze o dočasnou situaci kdy člověk, buď z důvodu změny pracovního místa nebo například přechodu na vlastní živnost, opustí svoje dosavadní místo a stane se nezaměstnaným. Většinou se takový stav pohybuje pouze v období pár týdnů. Obecně nezpůsobuje jedinci tak značné problémy, jak ekonomického, tak duševního charakteru. (Jurečka, 2017)

3.1.2 Dlouhodobá nezaměstnanost

Oproti tomu dlouhodobě trvající nezaměstnanost může znamenat závažný problém. Obvykle nastává, pokud je člověk nezaměstnaný déle než jeden rok. Příčinou může být zejména nedostatečná kvalifikace nebo nechuť člověka si vůbec nějakou práci najít a udržet. Paradoxem tak je, že ruku v ruce s přibývajícím časem bez práce, dochází i ke snížení pravděpodobnosti, že člověk nějakou práci získá. Jedním z důvodů je odumírání návyků a dovedností jedince vykonávat práci. Pro případného zaměstnavatele se tudíž dlouhodobě nezaměstnaný stává méně atraktivním a je větší pravděpodobnost, že jej nebude chtít zaměstnat. (Jurečka, 2017)

Typickým příkladem dlouhodobě nezaměstnaných mohou být lidé bez domova, kteří již motivaci pracovat většinou zcela ztratili. Dlouhodobá nezaměstnanost člověka však nemusí být zapříčiněna pouze jeho vinnou, nýbrž i špatnou situací ekonomiky jako celku a strnulostí pracovního trhu. Dopady pak mohou být jak ekonomického, tak duševního a společenského charakteru. Skupinami nejvíce náchylnými k dlouhodobé a opakující se nezaměstnanosti jsou především nízko-kvalifikovaní jedinci, ženy, příslušníci etnických menšin nebo jiných národností. Nemusí se zcela vyhnout ani osobám se zdravotním handicapem nebo lidem, kteří dlouhá léta pracovali pouze na jedné, byť stabilní, ale neměnicí se profesi. O náchylnosti k nezaměstnanosti však nemluvíme pouze u skupin obyvatel, nicméně platí i pro určité územní oblasti. Vyšší podíl krátkodobě nezaměstnaných může být většinou lepším východiskem než oproti tomu zdánlivě nižší počet dlouhodobě nezaměstnaných. Je to zejména z důvodu nižších nákladů, které je nutno vynaložit. Dlouhodobě nezaměstnaný jedinec stojí stát daleko více, ať už kvůli sociálním příspěvkům nebo rekvalifikačním požadavkům. (Mareš, 1994)

- Beveridgeova křivka

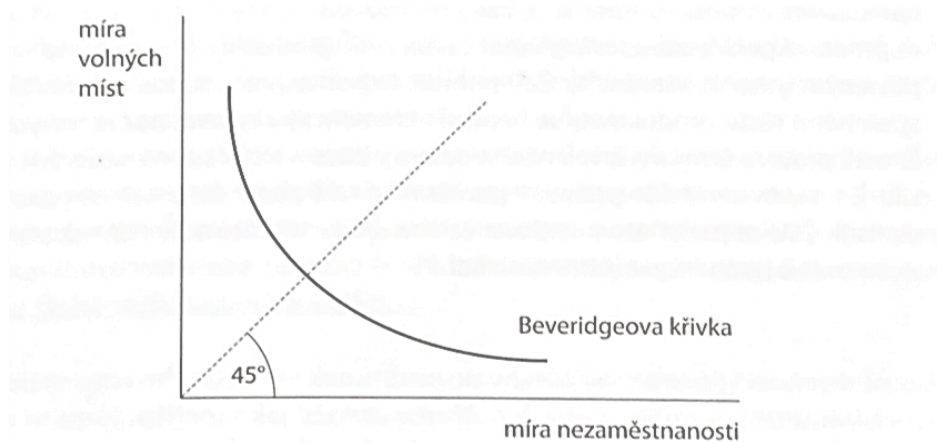
Jev je pojmenován po britském ekonomovi a politikovi Williamu Beveridgeovi. (Beveridgeova křivka) V principu graficky vyjadřuje, jaká je pro nezaměstnané jedince šance na nalezení volného pracovního místa.

Míra volných pracovních míst

$$= \frac{\text{Počet volných pracovních míst v ekonomice}}{\text{Skutečný počet volných pracovních míst, potřebných pro zaměstnaní všech pracovních sil}}$$

Graf znázorňuje strukturu Beveridgeovi křivky a promítnutí jednotlivých druhů nezaměstnanosti, v závislosti na tom, jaká je aktuální situace na trhu práce. (Jurečka, 2017)

- Obrázek znázorňující graf Beveridgeovy křivky

Obrázek 2 Beveridgeova křivka

Zdroj: (Jurečka, 2017)

- Mezi těmito dvěma veličinami panuje následující vztah: V případě vysoké nezaměstnanosti, kdy je hodnota míry nezaměstnanosti posunuta výrazně doprava, je naopak počet volných pracovních míst malý, a proto je hodnota relativně nízká.
- Naopak při nízké nezaměstnanosti, a tudíž hodnotě míry nezaměstnanosti posunutě více vlevo, bude míra volných pracovních míst dosahovat vyšších hodnot.
- Linie 45° říká, že na trhu práce panuje rovnovážná situace, tudíž kupříkladu při 5 % míře nezaměstnanosti máme na trhu shodně 5 % míru volných pracovních míst. V bodě, kdy tato linie protne Beveridgeovu křivku, dochází k plné zaměstnanosti. Když se tedy obě veličiny rovnají, nelze říci, že je nezaměstnanost způsobena nabídkou a poptávkou po práci, ale spíše okolními vlivy na trhu práce, jako nedostatečná informovanost o pracovních pozicích, nevyhovující kvalifikace apod.
- Co se týče samotné křivky, má tvar klesající. Tudíž při vysokém počtu nezaměstnaných osob je větší šance na obsazení volných pracovních míst a naopak. Pokud se křivka nachází blíže k počátku, znamená to, že je efektivita trhu práce na vyšší úrovni a s oddalující se úrovní křivky od počátku naopak klesá i efektivita pracovního trhu.

- Je nutné zmínit, že z nejrůznějších důvodů nikdy nedojde k plnému obsazení všech volných pracovních pozic.
- Pokud se na křivce nacházíme pod úrovní 45°, lze mluvit o tom, že je ekonomika ve fázi recese. Naopak v růstové fázi se ekonomika nachází, když je průsečík obou veličin nad touto hodnotou. (Makroekonomie 2, 2012)

3.2 Dle příčiny

Dalším způsobem, jak lze dělit nezaměstnanost, je podle příčiny jejího vzniku. Tento druh zahrnuje nezaměstnanost frikční, strukturální, cyklickou či sezónní.

3.2.1 Frikční nezaměstnanost

S tímto typem se lze setkat při migraci pracovníků mezi jednotlivými podniky nebo regiony, jedná se o přirozený životní cyklus obyvatelstva. Lidé se přesouvají mezi pracemi hned z několika důvodů. Vlivem změny pracovních podmínek, za vidinou lepšího pracovního uplatnění, po dokončení vzdělání či z rodinných nebo jiných důvodů, jako je tomu kupříkladu u žen, které mohou hledat uplatnění po absolvování mateřské dovolené. Většinou je to však zcela rutinní, dočasná záležitost a může mít na ekonomiku i pozitivní dopad. Lidé se snaží optimalizovat své pracovní nasazení, což může vést k vyšší efektivitě ekonomiky. (Jurečka, 2017)

3.2.2 Strukturální nezaměstnanost

Strukturální nezaměstnanost je dalekosáhlý a vážný problém, zejména kvůli složité situaci, kdy pracovníci nemají potřebnou kvalifikaci vykonávat náplň práce, kterou trh nabízí. Dalším důvodem může být i nízká úroveň dosaženého vzdělání. Hlavní příčinou vzniku je neshoda mezi nabídkou práce v určitém sektoru a poptávkou po práci v sektoru jiném. K tomuto problému dochází zejména při strukturální změně ekonomiky, způsobené například vlivem automatizace, kdy je lidská práce do velké míry nahrazovaná stroji a daná pracovní místa tudíž zcela zaniknou, nebo se přizpůsobí pokroku, např.: (zaměstnanec je nahrazen strojem, ale může být rekvalifikován jako obsluha tohoto stroje a o práci nemusí přijít, pouze se přizpůsobí nově vzniklé situaci). Tímto typem nezaměstnanosti bývají velice často postiženy pouze určité regiony a lze ji pozorovat zejména v těžebním nebo hutním průmyslu, jako tomu bylo a stále je, například v oblastech s dlouhou tradicí těžby uhlí, od které se dnes upouští a horníci se musejí vznikle situaci přizpůsobit. (Jurečka, 2017)

3.2.3 Cyklická nezaměstnanost

Je přímo spjata s hospodářským cyklem ekonomiky. V momentě, kdy se ekonomika nachází ve fázi růstu, cyklická nezaměstnanost klesá. Opakem je nástup ekonomické recese. Zaměstnanci přichází o svá místa a nezaměstnanost na tuto skutečnost reaguje svým růstem. Délka jednotlivých ekonomických cyklů není pevně stanovena. Zvláštním typem cyklické je nezaměstnanost sezónní. Velkou

nevýhodou cyklické nezaměstnanosti je, že nepostihuje pouze určitý úsek ekonomiky, nýbrž má vliv na celkové hospodářství. (Jurečka, 2017)

- Okunův zákon

Jedná se o vzájemnou souvislost mezi mírou nezaměstnanosti a změnou velikosti hrubého domácího produktu. Vztah ve výsledku říká, že když se sníží skutečné HDP v závislosti na skutečném produktu, změna vyvolá růst míry nezaměstnanosti. Okunův zákon popisuje následující situaci: V momentě, kdy se skutečná míra nezaměstnanosti odchýlí od přirozené míry nezaměstnanosti o 1procentní bod, má tato vzniklá skutečnost dopad na velikost skutečného produktu, který se v důsledku toho odchýlí o 2procentní body od produktu potenciálního. Pokud tedy přirozená míra nezaměstnanosti vzroste o 1procentní bod, reakce skutečného produktu bude 2procentní pokles. A totéž platí i při opačné situaci. Vztah lze vyjádřit pomocí vzorce: (Makroekonomie 2, 2012)

$$\text{Okunův zákon} = Y^* - \frac{Y}{Y^*} = c * \frac{u}{u^*}$$

- Y^* = potenciální produkt
- Y = skutečný produkt
- u^* = přirozená míra nezaměstnanosti
- u = skutečná míra nezaměstnanosti
- c = koeficient lineární závislosti

(Okunův zákon)

3.2.4 Sezonní nezaměstnanost

Lze se s ní setkat zejména v sektorech ekonomiky, které jsou přímo závislé na daném ročním období, ve kterém se právě nachází. Hlavními faktory ovlivňujícími míru nezaměstnanosti mohou být například počasí či klimatické změny. Typická odvětví ekonomiky ovlivněná sezonní nezaměstnaností jsou: turismus, zemědělství nebo stavebnictví. Největší dopad je viditelný v oblastech, které jsou na daných typech ekonomiky do velké míry závislé, jsou jim například přímořské oblasti nebo zimní lyžařská střediska. (Hřebík, 2008)

3.3 Dle dobrovolnosti

V neposlední řadě je dělení nezaměstnanosti z pohledu, zda se jedná o dobrovolně nezaměstnaného jedince, či nikoliv.

3.3.1 Dobrovolná nezaměstnanost

Jak již vyplývá z názvu, dobrovolně nezaměstnaným se člověk stává ze své vlastní vůle. Hlavní motivací k takovému jednání je především nedostatečná výše mezd, tyto lidé zkrátka za aktuálních podmínek trhu práce odmítají pracovat a raději zastávají status nezaměstnaného. Délka jejího trvání je

závislá zejména na míře podpory v nezaměstnanosti. Čím je podpora vyšší, tím méně je člověk motivován si práci najít. (Jurečka, 2017)

3.3.2 Nedobrovolná nezaměstnanost

Za jejím vznikem stojí zejména vysoko stanovené mzdy, zapříčiněné díky loby odborů nebo výši minimální mzdy v některých sektorech. Trh nenabízí dostatečný počet pracovních míst, aby uspokojil všechny své zájemce. Její dopad je bezpochyby vážnější než dopad nezaměstnanosti dobrovolné, člověk pracovat chce, nicméně se mu nedaří práci získat, byť by byl ochoten pracovat i za méně peněz. Není tak výjimkou, že v člověku často vyvolává nepříjemné a depresivní stavy. (Jurečka, 2017)

3.4 Další formy nezaměstnanosti

Vedle klasického rozdělení, jsou i druhy nezapadající do žádné z kategorií nezaměstnanosti. Jedná se například o skrytou nebo neúplnou nezaměstnanost.

3.4.1 Skrytá nezaměstnanost

Tento speciální druh zahrnuje část nezaměstnané populace, kterou nelze přímo statisticky zachytit. Nezaměstnaní se v tomto případě neucházejí o práci hned z několika důvodů: nejsou ochotni se adaptovat na nově vzniklé skutečnosti, mají problém s autoritami, nemají disciplínu, Zvláštní podíl tvoří tento druh nezaměstnanosti v rozvojových zemích s bohatou tradicí v zemědělství. V těchto oblastech je zemědělství schopno přebytek pracovníků pojmout. Rozdíl je zřetelný ve chvíli, kdy jsou nově vzniklá pracovní místa vyplněna pracovníky ze zemědělství, není však znatelný úbytek výstupu, který zemědělství produkuje. (Jurečka, 2017)

3.4.2 Neúplná nezaměstnanost

Nejedná se o nezaměstnanost v pravém slova smyslu, nicméně v téhle situaci je zaměstnanec nucen pracovat pouze na částečný úvazek. Nemá obvyklou pracovní dobu, nýbrž zkrácenou nebo svoje místo sdílí s jiným pracovníkem, se kterým se však dělí i o výsledný příjem ze zaměstnání. Dalším ze způsobů zkrácení pracovní doby je snížení počtu odpracovaných hodin, kdy zaměstnanec chodí do práce pouze 4 dny v týdnu. Tento způsob lze již vidět nejen v USA, ale i v některých zemích Evropské unie. Značnou výhodou tohoto typu je, že do určité míry zabraňuje hromadnému rozšíření nezaměstnanosti. (Mareš, 1994)

3.4.3 Rizikové skupiny na trhu práce

Skupin osob znevýhodněných na trhu práce je celá řada, práce se zmiňuje pouze o těch skupinách, na které dopadá situace nejtvrději.

- Mladí lidé

Obvykle jsou v této skupině jedinci do 25 let života, případně vysokoškolští absolventi až do 30 roku života. Tuto skupinu trápí především problém s nedostatečnou kvalifikací a pracovními zkušenostmi. Vůbec nejvíce ohroženými jsou potom absolventi středních a vyšších odborných škol. (Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020)

- Předdůchodový věk

Lidé kolem 55 let života a více mají výrazně těžší pozici pro nalezení místa na pracovním trhu. Důvody mohou být různé, horší přizpůsobivost na nové podmínky, nevyhovující zdravotní stav jedinců, nedostatečná kvalifikovanost v daném sektoru, či fakt, že starší člověk v předdůchodovém věku nejspíše nebude chtít zůstat ve firmě výhledově v delším horizontu. (Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020)

- Zdravotně handicapované osoby

Tyto osoby naráží především na předsudky o jejich pracovní výkonnosti a schopnosti vykonávat určité profese. Nicméně pro zaměstnání osoby ZTP je častokrát nezbytná investice, ať už do úpravy pracoviště, či nadbytečných nákladů na speciální služby a zaškolení. Výjimkou není ani nedostatečné vzdělání zdravotně postižených osob nebo nedostatečná míra sebevědomí. Nicméně stát se snaží o částečnou participaci těchto osob pomocí kroků aktivní podpory v nezaměstnanosti. (Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020)

- Sociálně slabší a málo-kvalifikovaní jedinci

Snížení nezaměstnanosti této skupiny osob je obtížným a někdy dokonce neřešitelným úkolem. Jedná se o lidi pohybující se mnohokrát na okraji společnosti, ať už z důvodu cizího zapříčinění, nebo jejich vlastního. Zástupci této skupiny jsou nejvíce vidět v řadách lidí bez domova, závislých na návykových látkách, či lidí zatížených dluhy a exekucemi nebo mezi jedinci s kriminálními sklony. Tito lidé se setkávají s negativním postojem zaměstnavatelů nebo sami nevyvíjejí žádnou snahu práce dosáhnout. (Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020)

Krom výše zmíněných, jsou ohroženými i obyvatelé například etnických menšin, u kterých se může projevit odpor u některých zaměstnavatelů, jež je spojený s rasovou diskriminací těchto obyvatel.

3.5 Další z možných příčin nezaměstnanosti

Příčinami nezaměstnanosti může být v některých případech zcela jiná situace, než byla popsána výše. Jsou jimi zejména vliv odborů a minimální mzdy, přílišná výše podpory nezaměstnaných jedinců či dopady neustále se rozrůstajícího automatizování a digitalizování procesů.

3.5.1 Odbory a výše minimální mzdy

Dopad minimální mzdy na nezaměstnanost není zcela jasný a je častokrát předmětem diskuse. Smyslem minimální mzdy je především kontrola a určitá regulace firem na trhu práce ze strany státu a alespoň částečná ochrana zaměstnance, před příliš nízkou mzdou za jeho odvedenou práci. Jedním z údelů pracovních odborů ve firmách je mimo jiné vyvíjení umělého tlaku na zaměstnavatele, za účelem zvýšení mezd, a tudíž zlepšení životního standartu zaměstnance. Ovšem neustálé zvyšování mezd není vždy tak úplně správná cesta a často tím trpí obě strany, jak zaměstnavatel, tak i zaměstnanci. Hlavní důvodem je nepružnost pracovního trhu, zejména na straně hůře placených platových skupin. (Zvyšuje minimální mzda nezaměstnanost?, 2019)

Principem, jakým by se z logiky věci měla firma řídit je, že zaměstnanci poskytnou takovou mzdu, která odpovídá pracovním výstupům daného zaměstnance. Pokud však minimální mzda převyšuje užitek tohoto zaměstnance, má to neblahý dopad na zisk firmy. To následně vede k tomu, že firma nemá důvod si zaměstnance dále udržet a dojde k jeho propuštění. Dalším z následků vysokých mzdových nákladů je omezení vzniku nových pracovních míst nebo jejich rušení, což opět negativně postihuje nezaměstnanost. Výše minimální mzdy je tudíž častokrát důvodem vzniku nedobrovolné nezaměstnanosti. (Erbenová, 2004)

3.5.2 Příliš vysoká podpora v nezaměstnanosti

Pokud člověk ztratí práci a aktivně se rozhodne za pomoci Úřadu práce ucházet o novou, má při splnění určitých podmínek nárok na finanční podporu. Právo na podporu má člověk, pokud byl v předešlých 2 letech od započetí registrace na úřadě práce schopen po dobu alespoň 12 měsíců spořit do svého důchodové pojištění. To mohl splnit buď za pomoci příspěvků na důchod od svého zaměstnavatele nebo vlastní soukromou činností.

Ovšem za tzv. náhradní dobu zaměstnání lze považovat mimo jiné i následující skutečnosti:

- Pokud člověk osobně pečuje o jinou osobu, která je dle zákona na této péči závislá.
- Péče o dítě do 4 let věku.
- Dlouhodobé vykonávání činnosti na dobrovolné bázi u společnosti, jež je akreditována Ministerstvem vnitra.
- Osoba odkázaná na invalidní důchod, trpící invaliditou 3. stupně.
- Péče o jedince do 10 let věku, který se bez ní neobejde (Evidence uchazečů o zaměstnání a podpora v nezaměstnanosti).

Přičemž jeho výše se odvíjí od posledního zaměstnání. Konkrétně je to 65 % z čistého průměrného platu v tomto zaměstnání a suma je vyplácena po dobu prvních 2 měsíců. Následující 2 měsíce je

tato suma snížena na 50 % průměrného platu a po uplynutí této lhůty je už konstantní výše 40 %. Nicméně vrchní omezení částky bylo v roce 2022 stanoveno na 21 488 Kč.

Dalším z faktorů ovlivňujících délku a výši podpory je druh, jakým byl pracovní poměr rozvázán a v neposlední řadě věk uchazeče. (Kalkulačka podpory v nezaměstnanosti, 2022)

Podpora v nezaměstnanosti slouží k zachování, a alespoň do jisté míry k udržení určitého životního standartu člověka. Rovněž poskytuje uchazečům čas a potřebný prostor pro nalezení vyhovujícího pracovního místa nebo možnost rekvalifikace v jiném oboru, což má pozitivní dopad na ekonomický růst. Navzdory tomu v určitých případech má podpora přesně opačný dopad a jedince od hledání práce odrazuje. Člověk se spokojí s tím, že se částečně snížil jeho životní standard, spokojí se s pobíráním podpory a jeho chuť pro hledání práce má upadající tendenci. Toto jednání má negativní dopad na celkovou nezaměstnanost a negativně zatěžuje státní rozpočet. (Vanroy, 2018)

3.5.3 Automatizace, Digitalizace a Robotizace procesů

"Některé výrobní i obslužné procedury získávají ráz samočinných technologických cyklů, v nichž jsou zaplněny všechny bývalé technologické mezery a ve kterých není místo pro přímou účast člověka." (Šmajsová Buchtová, Šmajš, Boleloucký, 2013, strana 30)

Dnes je již jasné, že budoucnost mnoha profesí spočívá na poli automatizace. Obory, kterých se automatizace dotkne nejvýrazněji, jsou dle společnosti Deloitte právě zemědělství, sektor stavebnictví a zpracovatelský průmysl. Naopak nejmenší vliv by měl být patrný v sektorech vzdělávání, zdravotních nebo sociálních služeb. ((Automatizace práce v ČR aneb proč se (ne)bát robotů, 2018) Přitom klíčovou roli v tom, zda automatizace bude, nebo nebude mít negativní vliv na míru nezaměstnanosti, hrají právě sami zaměstnanci. Vše spočívá ve flexibilitě trhů a ochotě lidí a jejich schopnosti se rekvalifikovat do nově vznikajících profesí. Protože automatizace neovlivňuje zaměstnanost pouze negativně, nýbrž vytváří nové pracovní příležitosti. Nespornou výhodou, kterou s sebou automatizace přináší, je pozdvižení a urychlení růstu ekonomiky. *"Automatizace, přináší růst produktivity práce, který v konečném důsledku vede k růstu mezd a růstu produktu."* (Václav Franče - Deloitte, 2018, Tři otázky pro autory studie o automatizaci práce v Česku) Přičemž nedostatek méně kvalifikovaných lidí na trhu práce má za následek ještě výraznější urychlení automatizace a robotizace určitých procesů. (Mrázek, 2021)

4 DŮSLEDKY NEZAMĚSTNANOSTI

Hlavními dopady nezaměstnanosti, které může zejména dlouhodobá ztráta práce přinášet, jsou ekonomické a sociální vlivy, negativně působící zejména na jedince a jeho blízké okolí.

4.1 Ekonomické důsledky

Dochází k jejich vzniku, pokud aktivita ze strany hospodářství nevede k úplnému využití pracovních či kapitálových zdrojů. Není dosaženo nejvyššího možného potenciálního produktu a ekonomika z tudíž nepracuje na svém možném potenciálním maximu. Tento rozdíl lze vyjádřit dle Okunova zákona viz výše. Dlouhodobá nezaměstnanost má mimo jiné přímý vliv na negativní vývoj schodku státního rozpočtu. Nejen že nezaměstnaná osoba bude aktivně čerpat státní podporu v nezaměstnanosti, se kterou je spojena celá řada například administrativních nákladů. Dále je stát ochuzen od příjmů do státního rozpočtu, které by vznikly díky daňovým odvodům, jimiž jsou pracující osoby zatíženy. V neposlední řadě je to i spotřební daň nebo daň z přidané hodnoty, neboť osoba pobírající podporu si zpravidla nemůže dovolit nákup statků a služeb v tak širokém množství, což opět negativně ovlivňuje státní příjem. (Jurečka, 2017)

4.2 Sociální důsledky

- Pokles životního standartu

Pro dlouhodobě nezaměstnaného se s přibývajícím časem mimo zaměstnání stává stále těžším zpětné začlenění do běžného pracovního koloběhu. Člověk ztrácí patřičné návyky a schopnosti, které si udržoval jako běžně pracující a obvykle se mu nedaří plynule začlenit do pracovní rutiny a nedosahuje odpovídajících kvalit, jaké by zaměstnavatel očekával. Po uplynutí určité doby mimo zaměstnání se u člověka může dokonce objevit nechuť k hledání práce. Jedinec je odkázán na pobírání podpory v nezaměstnanosti a tato skutečnost mu vyhovuje. Ovšem velký nárůst volného času není pro nezaměstnaného výhodou, ba naopak, nezaměstnaný není schopen čas efektivně trávit, zejména kvůli nedostatečným zdrojům plynoucím z jeho příjmu. (Jurečka, 2017)

- Sklony ke kriminalitě

Nezaměstnaný člověk je často nucen získat finanční prostředky jinou cestou, aby si udržel patřičnou životní úroveň. V extrémních případech se tak může uchýlovat například k drobným či závažnějším loupežím, které s sebou přináší další nezbytné náklady zejména na policejní práci apod. (Jurečka, 2017)

- Sociální odloučení

To bývá u většiny případů způsobeno odcizením se od svých kontaktů a známých z příslušných společenských kruhů, následováno ztrátou společenského postavení dotyčného, které mu daná pozice a lidé v jeho okolí přinášeli. Nezaměstnanost nemusí být problémem pouze v okruhu známých a

přátel, nýbrž může mít negativní dopad i na rodinné vztahy. Protože ekonomická situace, která je vyvolána ztrátou zaměstnání, může ovlivnit jednotlivé vazby mezi členy rodiny. (Jurečka, 2017)

- Psychické problémy

Nejčastější způsob, jak nezaměstnaný řeší problém bývá častokrát uchýlení se k nadměrné konzumaci alkoholu nebo v extrémních případech i užívání návykových látek a drog. Je tu také zvýšené riziko výskytu sebevražd, ke kterým u lidí bez práce dochází častěji než u běžně pracující populace a hlavní příčinou bývají právě deprese a špatný psychický stav, vyplývající z nezaměstnanosti. Vedle těchto výrazných vlivů, jsou zde však i jiné dopady, jako je úbytek zdravého sebevědomí, znevažování vlastní důstojnosti či zhoršení fyzického a psychického stavu, což může vést v některých případech například k nadměrné obezitě. (Jurečka, 2017)

- Pozitivní dopad

Na druhou stranu může mít nezaměstnanost v určité míře i pozitivní dopad. Nezaměstnaný jedinec je motivován hledat práci, která vyhovuje právě jemu. Není tak zvykem, že nezaměstnaný skočí své úsilí hned po první nabídce, nýbrž si může dovolit zůstat určitý čas dobrovolně nezaměstnaným, dokud nemá v hledání práce štěstí. Pokud člověk opravdu najde patřičné místo, je zde vysoká pravděpodobnost, že jej práce bude bavit a naplňovat, tudíž ji bude provádět kvalitně a bude chtít na pozici vytrvat. Je-li na trhu přetrvávající množství nezaměstnaných, vyvolává tato skutečnost „umělý nátlak“ na zaměstnance, kteří tak v momentě neodpovídajícího pracovního nasazení mohou být snadno vyměněni za jiného člověka, což napomáhá k vyšší míře pracovní motivace. Tato skutečnost vede ke zvýšení míry efektivity vykonávané práce. (Jurečka, 2017)

5 STÁTNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

„Státní politika zaměstnanosti usiluje o: dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách, produktivní využití zdrojů pracovních sil, zabezpečení práva občanů na zaměstnání. Státní správu v oblasti státní politiky zaměstnanosti v České republice vykonávají Ministerstvo práce a sociálních věcí a úřady práce.“ (Státní politika zaměstnanosti, 2004) MPSV slouží jakožto nadřazený subjekt nad konkrétními úřady práce (ÚP), které působí v jednotlivých lokalitách. Základní dělení podpory trhu práce ze strany státu je na tzv. aktivní a pasivní politiku zaměstnanosti.

Mezi funkce jednotlivých ÚP patří mimo jiné:

- Pozorování a vyhodnocování aktuální situace na pracovním trhu a implikace patřičných opatření vzhledem k situaci mezi nabídkou a poptávkou práce.
- Zprostředkovávání informací o pracovních příležitostech.
- Poradenství při volbě zaměstnání a zajišťování potřebné rekvalifikace.
- Aktivní snaha o tvorbu nových míst.
- Kontrola dodržování pravidel a vyhlášek a eventuální udělování pokut. (Státní politika zaměstnanosti, 2004)

5.1 Pasivní politika zaměstnanosti

Pasivní podpora zahrnuje zejména svědomité a kvalitní fungování pracovních úřadů, jež zprostředkovávají potřebné informace o pracovních pozicích a nabídkách. Poskytuje informace o volných pozicích a zahrnuje také vyplácení sociálních plateb na podporu v nezaměstnanosti. (Jurečka, 2017) Nicméně v dnešní době je tento způsob podpory nezaměstnaných spíše na ústupu a prosazují se více nástroje politiky aktivní. (Hřebík, 2008)

5.2 Aktivní politika zaměstnanosti

Druhým typem je politika aktivní, kdy se stát snaží o podporu vytváření nových pozic, usnadnění vstupu na trh práce, přispívání ke zvýšení kvalifikace osob či motivování nezaměstnaných k práci. K tomu využívá například následujících nástrojů:

- Rekvalifikace

Podstatou je zajištění nové kvalifikace pro nezaměstnané, kteří nemohou najít povolání. Hlavním důvodem je odlišná poptávka po zaměstnancích na trhu práce. Podstatou je nabití nových nebo rozšíření stávajících znalostí jedince. Závisí ovšem i na dosavadních zkušenostech, zdravotním stavu nebo způsobilosti člověka. Rekvalifikace probíhá dohodou konkrétního jedince a příslušného ÚP. Ten hradí náklady vzniklé a spojené s rekvalifikací, včetně nákladů na dopravu nebo na stravu. Rekvalifikace může probíhat například následujícími způsoby:

- Navštěvováním vzdělávacích kurzů, programů a jiných aktivit určených pro uchazeče.
- Docházením do kurzů zajišťovaných školami.
- Zprostředkováním kvalifikace u konkrétního zaměstnavatele.

Naopak za rekvalifikaci nelze považovat prezenční studium na střední nebo vysoké škole. (Možnosti získání příspěvků pro zaměstnavatele, 2020)

- Investiční pobídky

Jedná se o jistou formu dotace, která je vyplácena státem do rukou právnických či fyzických osob, které podnikají nebo investují a mají sídlo na našem území. Investičních pobídek je hned 5 druhů, nicméně pouze 2 z nich jsou pro tuto práci klíčové. Jedná se o: podporu tvorby nových pracovních míst a podporu školení a rekvalifikace zaměstnanců. Hlavní důraz je kladen na sektor high-tech a dovoz kapitálu. (Podpora zaměstnanosti)

- Tvorba nových pracovních míst

Podpora pro tvorbu nově vytvořeného pracovního místa je stanovena ve výši 50 tisíc korun. Ovšem pod podmínkou, že toto nově vzniklé pracovní místo je vytvořeno v okrese, kde míra nezaměstnanosti alespoň o 50 % přesahuje celorepublikový průměr.

(Podpora zaměstnanosti)

- Rekvalifikace a školení zaměstnanců

Pokud podnik podá žádost o dotaci, jsou zahrnuty následující podmínky:

- Podobně jako u podpory tvorby nových pracovních míst, musí mít daný okres míru nezaměstnanosti vyšší alespoň o 50 %, než je stanoven republikový průměr
- Podpora dosahuje výše 25 % celkových nákladů, jež byly vynaloženy na potřebnou rekvalifikaci a zaškolení nového zaměstnance, v případě velkého podniku. U podniků střední velikosti je tato podpora stanovena na výši 35 % a u podniků malých je to dokonce 45 %.
- Výjimka platí v momentě, kdy zaměstnanec trpí zdravotním nebo jiným postižením. Potom je dotace stanovena na 35 % v případě velkého podniku, 45 % střední podniku a 55 % u podniků malých. (Podpora zaměstnanosti)

Základní rozdělení velikosti podniku je určeno především dle počtu zaměstnanců a ročního obratu nebo bilanční rozvahy firmy. Za malý podnik se považuje ten, jehož celkový počet zaměstnanců nepřesáhl 50, celkový roční obrat je pod 10 milionů € nebo stav rozvahy je taktéž pod 10 milionů €. V případě středního podniku je počet zaměstnanců stanoven na menší číslo než 250 osob, roční obrat maximálně 50 milionů € anebo stav rozvahy dosahující maximálně 43 milionů €. Struktura velkého podniku přesahuje všechny hodnoty uvedené u podniku středního. (Hájková, 2017)

- Veřejně prospěšné práce

Jedná se o činnost, jež je prováděna v rámci veřejného zájmu a má časové omezení. Skládá se výhradně z činností, na něž není zapotřebí vysoké či odborné kvalifikace. Mezi tyto činnosti patří například: úklid a údržba veřejných prostranství, silnic a komunikací a jiné blahodárné činnosti. Zaměstnavatel si může zažádat o částečné uhrazení nákladů na mzdu zaměstnance vykonávajícího veřejně prospěšné práce, pakliže zaměstná člověka, jež se uchází o práci na příslušném ÚP a jsou splněny dané podmínky. (Veřejně prospěšné práce)

- Společensky účelná pracovní místa

Jsou jedním z nejefektivnějších nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti. Vytvářena bývají zejména pro lidi obtížně umístitelné na trh práce, ať už kvůli věku, zdravotnímu stavu nebo jejich nízké kvalifikaci. Veškerá komunikace probíhá výhradně přes daný ÚP, včetně vyplácení peněz. Podpora je formou příspěvku, a to buď zaměstnavateli, který chce takového zaměstnance přijmout nebo lze finančně podpořit přímo daného jedince, který hodlá započít podnikatelskou činnost. Dotace může být využita například na úhradu mzdových nebo pojistných nákladů, či na zřízení a vybavení pracovního místa pro uchazeče. (Společensky účelná pracovní místa)

Zaměstnavatel musí splnit obdobné podmínky pro nárokování příspěvku jako v případě zaměstnání na VVP. Navíc musí s daným jedincem sjednat pracovní poměr na dobu neurčitou nebo alespoň o půl roku delší, než je vyplácena podpora v nezaměstnanosti na ÚP. Pokud člověk žádá o podporu na podnikání je povinen mimo jiného doložit také: záměr podnikání a rozvahu na tento a následující rok. Velikost příspěvku je určována daným ÚP, který bere v potaz následující kritéria: věk žadatele, velikost vynaložených nákladů na vznik nového místa, účel podnikání, dobu, po kterou byl člověk registrován na ÚP, stav pracovního trhu v konkrétním regionu. (Kadeřábková, 2020)

- Překlenovací příspěvek

Obdobně jako v předchozím případě jde o dotaci pro nezaměstnaného, který je registrován na ÚP, sám se rozhodl podnikat a zřídit tak pro sebe společensky účelné pracovní místo. Příspěvek slouží jako kompenzace nákladů spojených s vybavením pracoviště a maximální doba jeho vyplácení činí 5 měsíců. Zažádat o příspěvek si lze na uhrazení například následujících provozních nákladů:

- Nájemné a ostatní s tím spjaté výdaje, kromě nájemného za bytovou jednotku.
- Doprava výrobků a materiálu.
- Údržba a rekonstrukce budovy, v níž je podnikatelská činnost vykonávána. Podmínkou je však vlastnictví budovy právě tou osobou, která v ní podnikatelskou vykonává.

I když osoba splňuje všechny podmínky a předpoklady pro získání příspěvku, obdržení není stoprocentně jisté. Vždy závisí na posouzení a vyhodnocení konkrétním pracovním úřadem. (Překlenovací příspěvek, 2014)

- Příspěvek na dojížděku

Slouží jako částečná kompenzace nákladů zaměstnance vynaložených na cestu do práce a zpět. Člověk, který si o něj zažádá, však musí doručit písemný doklad, že výše jeho hrubé mzdy v daném měsíci nepřesáhla 1,5násobek průměrného platu za 1. až 3. kvartál předešlého roku. V opačném případě je žadatel povinen navrátit peníze zpět. Podmínkami však mimo jiné jsou, že pracovní pozice se musí nacházet v jiné obci, než má dotýčný trvalé bydliště. Dále je zde pracovní smlouva se zaměstnavatelem, která musí být podepsána na dobu minimálně půl roku nebo delší. A v neposlední řadě, uchazeč má nárok na vyžádání podpory maximálně do 30 kalendářních dnů poté, co vznikl jeho zaměstnanecký poměr a byla tudíž neprodleně ukončena jeho evidence na pracovním úřadě. (Příspěvek na dojížděku)

- Příspěvek na zapracování

Tento příspěvek slouží jako částečná finanční kompenzace pro zaměstnavatele, jenž se rozhodne přijmout obtížně umístitelného člověka, takto evidovaného na ÚP, kterému je tudíž během obstarávání pracovní pozice věnována zvýšená péče. Tato skutečnost se projeví například na mzdových nákladech vybraného zaměstnance, který musí vynaložit patřičné úsilí na zaškolení tohoto nového jedince. (Příspěvek na zapracování)

- Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

Jak již z názvu vyplývá, zaměstnavatel má nárok zažádat si o něj při změně podnikatelského předmětu či celkové změně dosavadní používané výrobní technologie. Mezi důvody můžeme zařadit například i obnovu poničeného vybavení vlivem ohně nebo vody. Kvůli tomuto přechodu nemůže zaměstnavatel zaručit svým zaměstnancům řádné naplnění jejich týdenní pracovní doby. (Příspěvek na nový podnikatelský program)

Z tohoto důvodu si může zažádat o určitou kompenzaci mzdových nákladů, nejvýše však opět do výše 50% minimální mzdy. Tuto kompenzaci lze využít až do uplynutí doby 6 měsíců. (Státní politika zaměstnanosti, 2004)

- Opatření na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Tímto opatřením se rozumí vytvoření nového pracovního místa pro osobu zdravotně postiženou. Tento úkon probíhá ve spolupráci s konkrétním úřadem práce, jež na tuto činnost zaměstnavateli přispívá. Příspěvek je určen především na uhrazení provozních nákladů vzniklých správou tohoto místa. Podmínkou je však minimální doba obsazenosti místa, která činí 3 roky. Úřad práce může rovněž finančně podpořit osobu zdravotně postiženou, která se sama, ze své vůle, rozhodne podnikat. Maximální výše úhrady provozních nákladů na takové místo je dle zákona stanovena na 48000 Kč. (Možnosti získání příspěvku pro zaměstnavatele, 2020)

PRAKTICKÁ ČÁST

6 KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Jakožto mou rodnou lokalitu jsem si pro analýzu nezaměstnanosti v praktické části práce zvolil právě kraj Královéhradecký.

6.1 Poloha a základní fakta o kraji

S územní rozlohou 4 759 km² je Královéhradecký kraj 9. největším krajem v České republice. (Srovnání kraje s Českou republikou, 2016) Z hlediska demografického se nachází ještě o jednu příčku vzadu, tudíž na 10. místě, s 550 803 obyvateli. Za zmínku stojí i věková struktura obyvatel kraje, kde se Královéhradecký kraj dělí o 1. příčku se Zlínským krajem s věkovým průměrem obyvatel 43,4 let. Přičemž tato hodnota je o více než 2 roky nad republikovým průměrem, který dosahuje hranice 41,3 let. V indexu stáří (poměr obyvatel 65 let a starších ku obyvatelům ve věku do 14 let a mladším), okupuje kraj rovněž první příčku, s celkovou hodnotou 140,7. (Demografie, 2022) Území je od 1. 1. 2000 rozděleno do 5 okresů (Hradec Králové, Trutnov, Jičín, Náchod a Rychnov nad Kněžnou), podrobně se jim bude tato práce věnovat v další fázi. Kraj je dohromady složen ze 448 obcí, z toho 48 měst a 12 městysů. Na severozápadě sousedí Královéhradecký kraj s krajem Libereckým, na západě je hranice tvořena Středočeským krajem a jižní strana sousedí s krajem Pardubickým. Severovýchodní a východní strana kraje je lemována přes 200 km dlouhou státní hranicí, za kterou leží Polsko. (Královéhradecký kraj, 2022)

6.2 Povrch

Královéhradecký kraj je geograficky velice pestrý, na jeho území se totiž nachází jak nejvyšší české pohoří Krkonoše, tak rovněž část úrodné Polabské nížiny. Jak již bylo zmíněno, sever kraje je převážně hornatou oblastí, kde se rozprostírá pohoří Krkonoše včetně nejvyššího bodu kraje a zároveň celé republiky, kterým je hora Sněžka měřící 1603 m n. m. Dalším významným pohořím rozkládajícím se spíše v jihozápadní části jsou Orlické hory, s nejvyšším bodem Velkou Deštnou. Mezi velmi populární turistická místa patří skalní masivy Adršpašských, Teplických skal a Broumovských stěn. Tato skalní města se rozléhají v západním cípu kraje, zvaném Broumovský výběžek. Vedle svojí krásy, plní tato oblast mimo jiné i funkci zásobárny pitné vody například pro firmu Toma natura. Východní část kraje je oproti západní převážně tvořena nížinami a je součástí západního cípu polabské nížiny. Rovněž se zde nachází nejnižší položený bod v kraji, kterým je hladina řeky Cidliny, ležící v nadmořské výšce 202 metrů nad mořem. V Krkonošském pohoří pramení největší česká řeka Labe, která se klikatí přes celý kraj a v krajském městě Hradci Králové se do ní vlévá řeka Orlice, která je dalším významným vodním tokem. Do Labe se vlévá mimo jiné i další z velkých krajských řek Metuje, na které jsou například města Nové Město nad Metují nebo Teplice nad Metují. Na krajském území se rovněž nachází celá řada chráněných krajinných oblastí (CHKO). Dominantou je bezpochyby Krkonošský národní park, dále CHKO Broumovsko, CHKO Orlické hory či Prachovské skály. (Královéhradecký kraj, 2022)

6.3 Důležitá města v kraji

Vedle krajského města Hradce Králové, jsou nejlidnatějšími městy kraje Trutnov (29 958), Náchod (19 688), Jičín (16 551), Dvůr Králové nad Labem (15 471), Jaroměř (12 324), Vrchlabí (12 289) a Rychnov nad Kněžnou (10 899). (Počet obyvatel v obcích Královéhradeckého kraje k 1. 1. 2021, 2021)

- Hradec Králové

Krajským městem, jak již z názvu vyplývá, je Hradec Králové. Město, které je vzdálené přibližně 100 kilometrů od Hlavního města, leží na soutoku řek Labe a Orlice. Je zároveň 8. nejlidnatějším městem České republiky. K 1.1.2021 žilo ve městě 92 683 obyvatel, z toho 44 543 mužů a 48 140 žen. (Počet obyvatel v obcích Královéhradeckého kraje k 1. 1. 2021, 2021)

Primátorem města je člen Občanské demokratické strany, pan Alexandr Hrabálek, prof. PharmDr., CSc. V zastupitelstvu kraje aktuálně působí vládnoucí koalice: Občanské demokratické strany + Starostové a nezávislí + Východočeši s koalicí Top09 + Hradecký demokratický klub + Liberálně ekologická strana, a nakonec koalice KDU-ČSL + Volba pro město + Nestraniční. (Zastupitelé)

Vzdělání je ve městě, kromě několika základních a středních škol, rovněž zastoupeno i tím vysokoškolským. Největší vysokou školou je ve městě Univerzita Hradec Králové (UHK), provozující například Fakultu pedagogickou, přírodovědnou nebo Fakultu informačního managementu. (Univerzita Hradec Králové, 2022) Kromě UHK má své zastoupení v Hradci Králové i Karlova univerzita s fakultou lékařskou nebo Fakulta vojenského zdravotnictví Univerzity obrany. (Vysoké školy Hradec Králové)

První zmínka o městě se datuje již do roku 1073, kde je v listině Opatovického kláštera zmínka o hradu Hradec. Hradec v historii býval významným obchodním i kulturním místem, čemuž přispěla i přítomnost hned několika budov v nejrůznějších historických stylech, a ne nadarmo, je Hradec dodnes označován za „Salón republiky“. (Informace o městě)

V dnešní době ke kultuře přispívají mimo jiné Klicperovo divadlo a loutkové divadlo Drak. Opomenout nelze ani pravidelné pořádání hudebního festivalu Majáles, festivalu elektronické hudby Air nebo populárního letního festivalu Rock for People, který je tradičně navštěvován nejrůznějšími zahraničními interprety světového formátu.

Pozadu v Hradci Králové však rozhodně nezůstává ani sport, který patří k neodmyslitelné součásti atmosféry města. Za zmínku rozhodně stojí hokejový tým Mountfield Hradec Králové, který mimochodem v letošní sezóně získal prezidentskou trofej za nejúspěšnější tým základní části extraligy. Vedle hokeje je zde ohromně populární i fotbal, v němž hradečtí rovněž patří do širší republikové špičky.

- Trutnov

Téměř s 30 tisíci obyvateli je Trutnov druhým nejlidnatějším městem v kraji, celková rozloha města mírně přesahuje 100km², z toho je téměř polovina tvořena ornou půdou. (Vybrané údaje za obec Trutnov, 2022) První zmínka o městě pochází již z roku 1260. Trutnov sloužil ve své historii, jako tzv. věnné město a byl součástí příjmu královen. Návštěvníky města může nalákat například celá řada galerií, které město nabízí. (Trutnov)

Nejvíce podnikatelských subjektů působí na Trutnovsku v oblasti maloobchodu, velkoobchodu, opravě a údržbě motorových vozidel. (Vybrané údaje za obec Trutnov, 2022)

- Náchod

S téměř 20 tisíci obyvateli zaujímá pomyslnou bronzovou příčku, byť s rozlohou přibližně 1/3 velikosti města Trutnova. V polovině 13. století byl na kopci nad městem založen Náchodský hrad, kolem kterého bylo postupem času vybudováno město Náchod. (Vybrané údaje za obec Náchod)

Náchod se může pyšnit například jako rodné město spisovatele Josefa Škvoreckého. Město krom hradu láká návštěvníky na svůj vyhlášený Náchodský pivovar Primátor.

Podnikatelská struktura je na Náchodsku totožná jako v předchozím případě. Na druhém místě v počtu podnikajících subjektů můžeme najít sektor stavebnictví. (Vybrané údaje za obec Náchod)

- Jičín

Ve městě proslaveném zejména díky ikonickému loupežníkovi Rumcajsovi, žije přes 16,5 tisíc obyvatel. Celková výměra města, která činí téměř 25 km², je z více jak 2/3 tvořena zemědělskou půdou. Již tradičně je zde nejvíce zastoupeno podnikání spojené s automobilovým průmyslem, následováno sektorem profesních, vědeckých a technických činností. (Vybrané údaje za obec Jičín)

Město, označováno rovněž jako brána do Českého ráje, může nabídnout mnoho turistických zážitků. Výrazná stopa je v Jičíně zejména po rodě pánů z Valdštejna, po kterých zde můžou návštěvníci nalézt nejrůznější památky zachované do dnešních dob.

- Dvůr Králové nad Labem

Obec známá především díky proslulé Safari ZOO se nachází v trutnovském okrese a je 5. nejlidnatějším a zároveň prvním neokresním městem v kraji. Ve Dvoře Králové nad Labem žije více jak 15 tisíc obyvatel a rozloha města je necelých 36 km². Ani zde není výjimkou zaměření podnikatelských subjektů v obchodě a automobilovém průmyslu. (Vybrané údaje za obec Dvůr Králové nad Labem, 2022) Historie osady na místě, kde leží dnešní Dvůr Králové se datuje do první poloviny 12. století. Mezi čestné občany města se řadí například bývalý Československý prezident Edvard Beneš. Krom Zoologické zahrady je hlavním lákadlem města historické centrum nebo nedaleká přehrada Les Království. (Dvůr Králové nad Labem)

- Jaroměř

12tisícové město Jaroměř je dalším z velkých neokresních měst v kraji. Obec v Náchodském okrese s rozlohou téměř 24km², je více jak z 1/3 tvořena ornou půdou. V Jaroměři převládají podnikatelské subjekty v sektorech stavebnictví, obchodu a průmyslu. (Vybrané údaje za obec Jaroměř, 2022)

Zmínka o hradu ležícím nad soutokem Labe, Úpy a Metuje byla poprvé písemně zaznamenána v roce 1126. Město jako takové, je poprvé zmíněno krátce před rokem 1300. Turisty láká do regionu města historický chrám sv. Mikuláše, či podzemní chodby města Josefov, které se krátce po Druhé světové válce stalo součástí Jaroměře. (Jaroměř, 2022)

- Vrchlabí

Hned v závěsu, co do počtu obyvatel, je podkrkonošské město Vrchlabí. Ve městě s rozlohou přes 27km², žije přes 12 tisíc obyvatel. Vedoucí sektor obchodu a automobilů je doplněn průmyslovými a profesními, vědeckými a technologickými sektory. (Vybrané údaje za obec Vrchlabí, 2022) Jak je patrné z názvu, město ležící na řece Labi, je historicky známé pro těžbu drahých kovů. Za příhodných podmínek nabízí atraktivní pohledy na nedaleké Krkonoše. Město je hojně navštěvováno turisty, jak v letních měsících, kdy město nabízí celou řadu vyžití, tak v zimních měsících, především díky své síti sjezdovek.

- Rychnov nad Kněžnou

Okresní město Rychnov nad Kněžnou obývá kolem 11 tisíc obyvatel. Výměra města je bezmála 35 km². Pracovní situace ve městě je úzce spjata s nedalekou Kvasinskou pobočkou automobilky Škoda auto a.s. a dodavatelů na ní navázaných. (Vybrané údaje za obec Rychnov nad Kněžnou, 2022) Kultura ve městě je výrazně ovlivněna osobou Karla Poláčka, který město proslavil ve své knize o dobrodružství skupinky kamarádů, Bylo nás pět. Tzv. Brána do Orlických hor byla založena dle dochovaných údajů kolem poloviny 12. století. Obec láká návštěvníky zejména na své historické památky, včetně Kolowratského zámku a přilehlé oblasti lesa Včelného, který nabízí obyvatelům únik z města především v letních měsících.

6.4 Zemědělství

Zemědělství je soustředěno především do úrodné části Polabské nížiny. Pěstují se zde zejména plodiny jako jsou řepa cukrovka, pšenice, řepka a kukuřice. V horských, výrazně méně úrodných, oblastech je zemědělství zaměřeno více na pěstování brambor a ovesa. Na horských pláních rovněž není výjimkou chov ovcí, prasat a krav. (Zemědělství a průmysl)

6.5 Hospodářství a průmysl

Dle regionálního hrubého domácího produktu je Královéhradecký kraj na 3. místě v celorepublikovém srovnání s hodnotou 481 323 Kč v přepočtu na jednoho obyvatele. (Ekonomika, 2022) Průmysl má především ve větších městech bohatou historii a je zastoupen zejména strojírenstvím: výroba automobilů, textilní a chemický sektor. Neodmyslitelnou součástí kraje je jeho bohatý cestovní ruch, který je zde, především díky přítomnosti pestrého výběru nejrůznějšího vyžití, silně zastoupen. (Královéhradecký kraj, 2022)

6.5.1 Významní zaměstnavatelé v kraji

Srovnání největších zaměstnavatelů v Královéhradeckém kraji. Vzhledem k citlivosti údajů a povaze dat, která nelze konkrétně uvést, nejsou u některých společností uvedena přesná čísla o počtu zaměstnaných osob v jednotlivých firmách, nýbrž pouze číselné hodnoty přibližného počtu zaměstnanců. Pro lepší představu o situaci na trhu práce, je vedle srovnání jednotlivých subjektů trhu, uvedena i stručná charakteristika, popis konkrétní společnosti a její činnosti.

- Škoda Auto a.s.

Největší tuzemskou společností, zabývající se výrobou, prodejem a servisem automobilů. Historie se píše již od roku 1895, kdy pánové Laurin a Klement založili společnost na výrobu jízdních kol a motocyklů, která se postupně vyprofilovala na jednu z nejstarších automobilek světa. Více než 30 let zpátky byla společnost zařazena pod koncern VOLKSWAGEN.

To, že Škoda Auto hraje důležitou roli z hlediska české ekonomiky podtrhuje i fakt, že na konci roku 2021 zaměstnávala přes 35 tisíc lidí a patří tak k největším českým zaměstnavatelům. Je rovněž největším zaměstnavatelem v Královéhradeckém kraji. V roce 2021 bylo automobilkou vyprodukováno téměř 880 tisíc automobilů, celkové tržby překročily 420 miliard a bilanční suma společnosti měla hodnotu 231 miliard. Nejprodávanější modely za rok 2021 byly Škoda Octavia a Kamiq. Škoda Auto si klade za cíl být aktivní zejména na poli s elektromobilitou, kde mají vizi, patřit v budoucích letech, mezi top 5 producentů. Dále je jejich strategie založena na dostupnosti a svědčí tomu i vymezený cíl, být nejvíce zastoupenou evropskou automobilkou v severní Africe a Indii. Hlavní výrobní závod společnosti je situován v Mladé Boleslavi, dále se závody nacházejí v Kvasinách a Vrchlabí. Vzhledem k lokalitě a zaměření se práce věnuje spíše výrobnímu závodu v Kvasinách. Vyráběny jsou zde modely Škoda Superb, Superb iV, Karoq a Kodiaq. Ke konci roku 2021, dle uváděných statistik, zaměstnával Kvasinský závod 6736 zaměstnanců, což představoval pokles oproti roku 2020 o více než 2 %. (Výroční zpráva 2021, 2022)

Vzhledem k velikosti závodu, dodavatelům a logistické náročnosti má přítomnost automobilky značný vliv na chod regionu zejména na území Rychnovského okresu. To s sebou nese celou řadu výhod včetně investic do rekultivace, které v regionu Škoda Auto a.s. provádí. Ovšem ruku v ruce jdou i značné negativní dopady na region, kterými jsou například problémy se silniční infrastrukturou okolních měst, zejména pak Rychnova nad Kněžnou. Roli hraje rovněž nadstandardní platové ohodnocení, které společnost svým zaměstnancům poskytuje.

- Fakultní nemocnice Hradec Králové

Krajská fakultní nemocnice v Hradci Králové patří dlouhodobě k nejvýznamnějším zaměstnavatelům v kraji. V dobách minulých, zejména před rozvojem Kvasinské automobilky, byla dokonce tím vůbec nejvýznamnějším. Vliv na velký počet zaměstnanců má zejména lokace v krajském městě Hradci Králové. Celkový počet hospitalizovaných pacientů za rok 2020 dosahoval téměř 35 tisíc, za roky předešlé bylo toto číslo dokonce nad 40tisícovou hranicí. Nemocnice konstantně poskytuje kapacitu 1375 lůžek. Celkový počet všech evidovaných pracovníků nemocnice na konci roku 2020 čítal 5265 zaměstnanců. Z tohoto počtu bylo dohromady 14 % lékařů. Nejvíce zaměstnanců nemocnice bylo ve věkovém intervalu mezi 40-49 lety života.

Výjimkou rozhodně není ani úzká spolupráce nemocnice hned s několika vysokými školami a jejich lékařskými fakultami. Aktivně se podílí například na poskytování odborných pracovišť pro výuku a vzdělávání. Každoročně je znatelný nárůst na poli nemocničních nákladů, za rok 2020 tato suma činila bezmála 8,5 miliard korun. Z čehož logicky největšími položkami na seznamu byly pokrývání mezd, pojistné a léky. (Výroční zpráva za rok 2020 velká)

- JUTA a.s.

Společnost se zabývá výrobou technických tkanin a syntetických výrobků. Sídlem společnosti je Dvůr Králové nad Labem. Důraz je ve výrobě kladen rovněž na modernizaci a držení kroků s novými trendy, včetně redukce odpadních látek a dopadu na životní prostředí.

Jejich výrobky můžeme najít v nejrůznějších segmentech trhu. Od stavebního sektoru, kam firma poskytuje například různé druhy syntetických fólií, drenáží či sítí až po výrobu membrán pod střešní krytiny nebo izolace, zejména využívané do dřevostaveb. Za zmínku stojí rovněž oblast dodávky umělých trávníků, produkce syntetických tkanin a textilií na výrobu kobereců či v neposlední řadě výroba velkoobjemových vaků, které dodávají do nejrůznějších odvětví, od potravinářského průmyslu až po požární řešení. Historie společnosti se datuje od roku 1895, kdy došlo ke sloučení firem na zpracování vlákn s Vídeňskou společností, Vereinigte Jutefabriken. V roce 1946 vznikl v Praze první závod značky Juta, na zpracování juty a konopí. (JUTA, 2021)

Dle dostupné výroční zprávy za rok 2020 (firma vydává zprávu za uplynulý rok 2021 až začátkem června 2022), zaměstnávala firma celkem 2193 zaměstnanců, zaznamenala tudíž meziroční pokles o přibližně 3,5 %. Zaměstnanci si přišli na průměrný výdělek přes 33 600 korun, což bylo naopak výrazné zlepšení. Nicméně plán pro rok 2021 byl opětovně zvýšit stav zaměstnanců na číslo 2258. Firma dosáhla na výši tržeb 7,8 miliard korun. (Výroční zpráva JUTA, 2021)

- Continental Automotive Czech Republic s.r.o.

Jedna z mnoha poboček nadnárodního koncernu Continental AG se nachází právě v Jičíně. Continental je výrobcem komponentů pro automobilový průmysl. Pobočka v Jičíně produkuje zejména druhy komponentů jako jsou: součástky na chod brzd, elektrické vakuové pumpy, motorové převodové jednotky či parkovací brzdové systémy. Moderní jičínská pobočka se může pyšnit například interním oceněním bronzové úrovně Green Plant, které je ukazatelem pro udržitelnost. Majoritními odběrateli společnosti jsou koncerny Volkswagen, Ford, Renault či bavorské BMW.

Historie společnosti v České republice sahá do roku 1995. Kvalitativním heslem společnosti je maximální možná bezpečnost, spolehlivost a vysoká kvalita produktů. Pozadu ovšem nezůstává ani firemní filozofie, která klade důraz na aktivní péči o zaměstnance. (Jičín)

Jičínská pobočka dosáhla v roce 2020 celkových tržeb ve výši téměř 6 miliard korun, což představoval pokles oproti roku 2019, o 30 %, zejména díky pandemii COVID-19. Dle aktuálních informací pracuje v této pobočce cca 1800 zaměstnanců, což řadí společnost mezi klíčové krajské zaměstnavatele. (Výroční zpráva Continental, 2021)

- Vitesco Technologies Czech Republic s.r.o.

Rovněž Trutnovská pobočka koncernu Continental, patří mezi nejvýznamnější zaměstnavatele v kraji. Nicméně v současnosti firma podniká aktivní kroky k osamostatnění se od koncernu

Continental v rámci tzv. Spin-off procesu. Společnost se zaměřuje například na výrobu a produkci benzínových a dieselových pump a čerpadel, turbodmychadel či snímacích senzorů. (Trutnov) Vizí a strategií firmy je tzv. Direction 2030, což definuje zaměření výroby na elektromobilitu. Založení společnosti se datuje pouze do roku 2018. Rok poté obdržela pobočka svůj současný název. Krom aktivní péče o své zaměstnance není výjimkou aktivní spolupráce se středními či vysokými školami, včetně specializovaného Trainee programu. Celkové tržby v rámci České republiky v roce 2020 činily lehce přes 8,5 miliard korun, nicméně toto číslo je rapidně nižší než v roce předchozím, a to o téměř 50 %. Hlavními důvody jsou vedle pandemie COVID - 19 také krize na trhu mikroelektronických komponentů. Aktuální počet zaměstnanců tohoto největšího regionálního zaměstnavatele je, dle údajů z webových stránek společnosti, necelých 2000 osob. (Výroční zpráva Vitesco, 2021)

- Arrow International CZ a.s.

Firma je letitým dodavatelem komponentů do zdravotnického prostředí. Královéhradecká pobočka se zaměřuje na výrobu a distribuci zdravotnického materiálu, zejména centrálních žilních katétrů (plastová hadička zavedená přímo k srdeční žíle, využívaná zejména na přenos nitro žilní výživy, ovšem možno jej využít i ke krevnímu odběru). Jediným majoritním akcionářem je nadnárodní korporát Teleflex Medical B.V. sídlící v Amsterdamu a působící na trhu s lékařskými technologiemi. (Teleflex)

Historie pobočky se píše od roku 1994. Mezi firemní úspěchy patří například dvojnásobná cena za regionálního zaměstnavatele roku. Firma má primární odbytiště na trzích v Asii a Evropě. Hlavním počinem za rok 2020 byla aplikace Lean managementu na chod výroby, zefektivnění jednotlivých procesů a omezení plýtvání, což je hlavním cílem i do budoucna. Chod společnosti byl v roce 2020 již tradičně ovlivněn pandemií, nicméně ne do tak značné míry. Tržby pobočky byly za rok 2020 lehce přes 1 miliardu korun a byl zaznamenán drobný nárůst oproti 2019. Celkový počet zaměstnávaných osob rovněž přinesl nepatrně vyšší číslo, konkrétně firma na konci roku 2020 zaměstnávala 1420 zaměstnanců. (Poradac1, 2021)

6.6 Historie

Oblast kraje byla osidlována lidmi již v pravěkých dobách. V minulosti sloužilo území kraje taktéž jako ohnisko husitské revoluce, bylo centrem bojiště války mezi Pruskem a Rakouskem v roce 1866 nebo neodmyslitelnou součástí pohraničního opevnění před 2. světovou válkou. Po tom je dnes v pohraničních oblastech možné vidět velkou řadu pozůstatků, pevností a podzemních bunkrů včetně nejrůznějších turistických atrakcí, jako je například bunkr Hanička nebo pevnost Dobrošov. Značný dopad na pohraniční oblast měl odsun sudetských Němců. Mezi lety 1960 – 1990 sloužil Hradec Králové jako hlavní centrum Východočeského kraje. (Královéhradecký kraj, 2022)

Královéhradecký kraj je velmi bohatým, co se slavných osobností týče, které se zde buď narodili, nebo alespoň nějakou dobu pobývali. A to od významných spisovatelů, umělců až po hudebníky. Bezpochyby nejznámější spisovatelkou pocházející z údolí Ratibořic je česká spisovatelka Božena Němcová, která zde prožila své dětství, o kterém píše mimo jiné ve své nejpopulárnější knize, Babička. Zapomenout rozhodně nemůžeme ani na slavné bratry Josefa a Karla Čapkovi, kteří zde oba

mají svá rodná města a můžeme se tu setkat s mnoha památečnými místy připomínajícími toto slavné bratrské duo. Z řad malířů je třeba vyzdvihnout jednoho z nejuznávanějších českých umělců, Františka Kupku, pocházejícího z Opočna. V neposlední řadě také hudební skladatel Jiří Šlitr, který prožil značnou část mládí v Rychnově nad Kněžnou. (Po stopách známých osobností Královéhradeckého kraje)

6.7 Cestovní ruch v kraji

O oblíbenosti kraje svědčí i fakt, že dle údajů ČSÚ se v kraji v roce 2019 (tedy ještě před začátkem samotné pandemie Covid-19) ubytovalo více než 1,4 milionu hostů, z toho přes 300 tisíc byli příslušníci cizí země. Průměrně zde lidé setrvali přibližně 4,2 dnů. Průzkum byl prováděn celkově na 1074 ubytovacích zařízeních. (Časové řady, 2022) Královéhradecký kraj nabízí velkou řadu nejrůznějšího vyžití pro turisty, včetně velkého množství zámků, hradů, muzeí a podobně. Nicméně kromě již zmíněných míst, jako jsou proslulá skalní města na Broumovsku, Krkonoše v čele se Sněžkou, Orlických hor a Velké Deštně. Může kraj nabídnout například nádhernou ZOO ve Dvoře Králové nad Labem. Z již zmíněných míst stojí rozhodně za návštěvu i oblast okolo regionu České Skalice, konkrétně Babiččina údolí a Ratibořického zámku, kde může návštěvník spojit poznání české historie s odpočinkovou letní procházkou v místech, kde Božena Němcová prožívala své mládí.

7 OKRESY

Jak je uvedeno v předešlé části práce, Královéhradecký kraj je rozdělen do 5 ti okresů. Následující kapitola obsahuje stručné srovnání základních údajů a charakteristiku okresů.

7.1 Okres Hradec Králové

Již z názvu vypovídá, okresním a zároveň krajským městem je Hradec Králové. Okres se rozkládá na necelých 900 km² a je tak svou rozlohou třetím největším okresem v kraji. Ovšem na počet obyvatel, zejména díky Hradci Králové a přilehlým oblastem, je okres tím vůbec nejlidnatějším v krajském srovnání. Dle statistik z konce roku 2020 zde žilo okolo 165 tisíc obyvatel, což je téměř třetina z celkového obyvatelstva celého Královéhradeckého kraje. Rovněž tomu odpovídá i celková hustota zalidnění okresu, která se svými 184 obyvateli na km², dělá okres rovněž tím nejvíce zalidněným v celém kraji. Struktura obyvatel v okrese koreluje s celkovou strukturou obyvatel v kraji a průměrný věk obyvatel, který se každoročně drobně zvyšuje, je aktuálně kolem 43,5 let života. Číslu přispívá i fakt, že převažuje počet lidí v důchodovém věku, oproti mladistvým do 15 let života, a to o necelých 7 %. Poměr mužů a žen je takový, že drobnou nadpoloviční většinu představují ženy. (Vybrané ukazatele za okres Hradec Králové, 2022) Geograficky je okres převážně tvořen rovinami nebo mírně kopcovitými oblastmi. Krom již zmíněných řek Labe a Orlice tudy protéká ještě další významná řeka Cidlina, která se do Labe vlévá nedaleko za hranicemi kraje, přesněji u Poděbrad. Téměř 70 % povrchu je pokryto zemědělskou půdou, a naopak pouze necelých 17 % tvoří lesy. Srdcem okresu je bezpochyby okresní město, které zároveň láká na svojí bohatou kulturní historii v čele s historickým chrámem Svátého Ducha či Bílou věží. Opomenout nelze ani regionálně vyhlášený Třebechovický betlém, jehož autory jsou řezbáři Josefové Probošt a Kapucián. (Charakteristika okresu Hradec Králové, 2022)

Krom zmíněných zaměstnavatelů, kterými jsou Fakultní nemocnice Hradec Králové a ARROW International a.s. Mají významný podíl na zaměstnanosti v okrese rovněž firma Trelleborg Bohemia a.s., specializující se na výrobu pryžových a gumárenských výrobků a Královéhradecká univerzita. (Roční HKK 2020)

7.1.1 Vývoj nezaměstnanosti v okrese

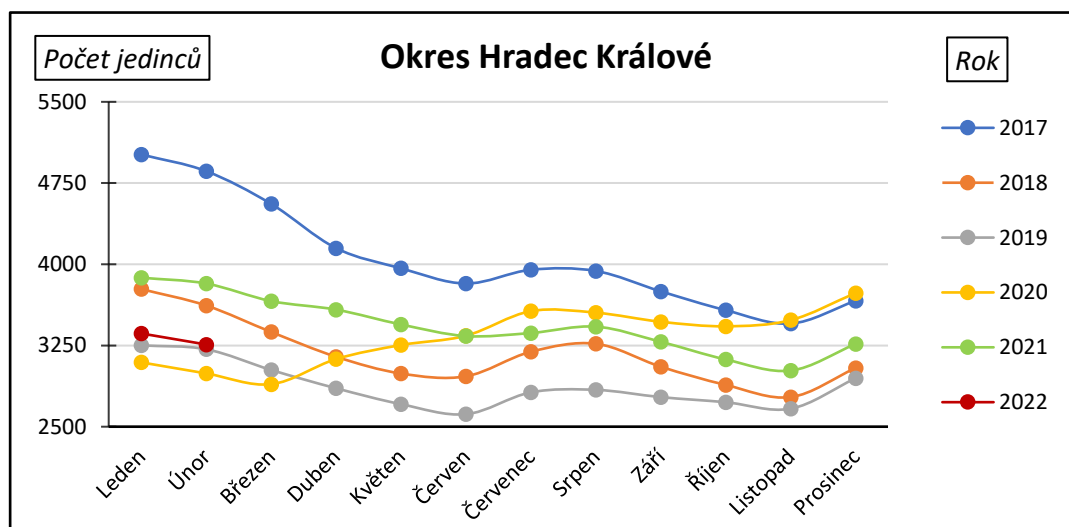
Vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese Hradec Králové ve sledovaném období je znázorněn následující tabulkou. Počet nezaměstnaných osob je rozdělen dle daných let a jednotlivých měsíců. Rovněž je zde znázorněn graf vytvořený z hodnot obsažených v tabulce.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leden	5014	3771	3251	3094	3876	3361
Únor	4860	3619	3215	2992	3822	3259
Březen	4558	3375	3024	2892	3660	/
Duben	4149	3146	2855	3124	3581	/
Květen	3963	2991	2708	3254	3444	/
Červen	3822	2965	2615	3340	3337	/
Červenec	3949	3192	2817	3567	3365	/
Srpen	3938	3266	2840	3553	3424	/
Září	3750	3054	2773	3469	3284	/
Říjen	3576	2886	2726	3427	3121	/
Listopad	3452	2773	2666	3484	3018	/
Prosinec	3662	3041	2947	3734	3263	/

Tabulka 1 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Hradec Králové

Zdroj: Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. MPSV.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Vůbec nejvyšší počet nezaměstnaných byl nahlášen tradičně v lednu 2017, kdy dosahoval počtu 5014 osob, nicméně téměř celý rok se nesl v duchu příznivé ekonomické situace, a tudíž snižování registrovaných uchazečů o práci. Naopak nejlepším byl rok 2019, kdy v červnu tohoto roku bylo nahlášeno na úřadech práce pouhých 2615 osob a rovněž celý rok 2019 obsahoval nízké hodnoty. Následující graf porovnává vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese v jednotlivých letech.

Graf 2 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Hradec Králové

Zdroj: Tabulka 1 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese

Dle předložené tabulky hodnot a grafického znázornění je zřejmá korelace vývoje nezaměstnanosti v okrese s celkovým vývojem nezaměstnanosti v kraji. Okres Hradec Králové vykazuje nejvyšší počet nezaměstnaných osob ze všech okresů, což ovšem vystihuje situaci, že v tomto okrese žije nejvíce obyvatel. Rovněž je zde znatelný nárůst nezaměstnaných v průběhu roku 2020, což koresponduje s vývojem ve všech zbylých okresech, způsobeným vlivem pandemie COVID -19.

7.2 Okres Náchod

Centrem je okresní město Náchod, které leží nedaleko polských hranic a je zároveň třetím nejlidnatějším městem v kraji, a to i přes fakt, že svými rozměry tomu příliš neodpovídá. O to více překvapivý je i fakt, že rozlohou je tento okres tím vůbec nejmenším v celém kraji, celková výměra činí 852 km². Ke konci roku 2020 zde žilo necelých 110 tisíc obyvatel a s hustotou zalidnění, která činila přibližně 128,5 obyvatele na km², ho tato statistika řadí na druhé místo v kraji, hned za okres Hradec Králové. (Charakteristika okresu Náchod, 2022)

Průměrný věk zde byl dle statistik na konci roku 2020 dokonce o desetinu vyšší, tudíž 43,6 let. Kde opět nadpoloviční většinu, ať už početně, tak průměrným vyšším věkem, tvoří ženy. Za zmínku stojí, že úmrtnost zde převyšuje nad porodností o více než 20 %. (Vybrané ukazatele za okres Náchod, 2022)

Okres je svírán mezi Krkonošemi a Orlickými horami, což vypovídá i o převážně kopcovitém povrchu celého jeho území. Nejvyšší bodem okresu je Ruprechtický Špičák, s nadmořskou výškou 880 m. Významným vodním tokem je vedle ostatních toků řeka Metuje, ovšem mezi dominanty patří bezpochyby i vodní nádrž Rozkoš, která je aktuálně s rozlohou okolo 10 km², 8. největší přehradou u nás. Dílo je, krom své regulační funkce, vyhledávaným turistickým místem zejména v letních měsících, kdy poskytuje nejrůznější druhy vyžití. (10 nej českých přehrad, 2022)

Turisticky je okres bohatý a své si zde najde opravdu každý. Okres nabízí vše od překrásných skalních měst, přírody, bunkrů v pohraničních oblastech až po muzea a památková místa, jako je mnohokrát zmíněné Babiččino údolí.

Hlavními zaměstnavateli okresu jsou již rozebíraná pobočka holdingu Continental Automotive Czech Republic s.r.o., textilní společnost VEBA textilní závody a.s. a rovněž Oblastní Náchodská nemocnice. (Roční HKK 2020)

7.2.1 Vývoj nezaměstnanosti v okrese

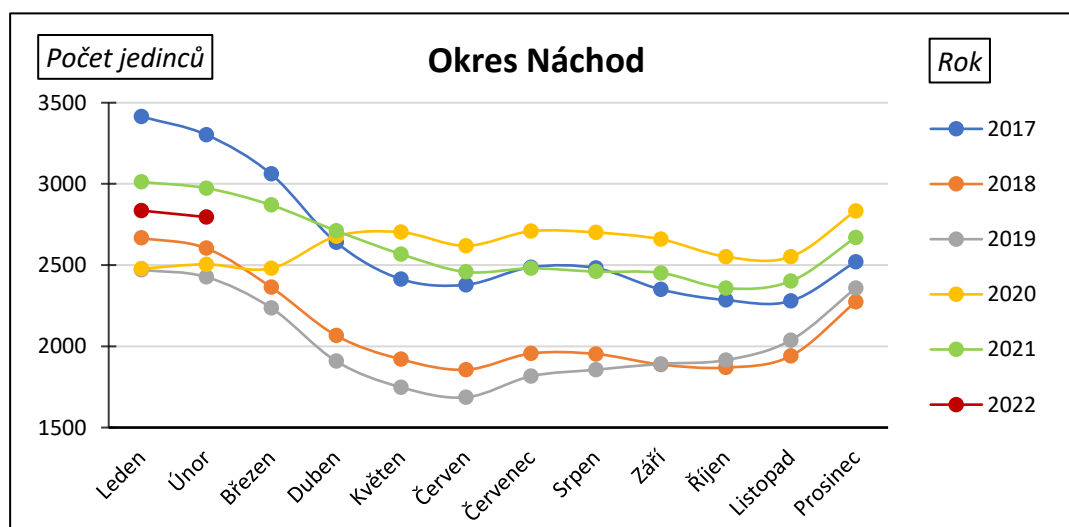
Vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese Náchod ve sledovaném období je znázorněn následující tabulkou. Počet nezaměstnaných osob je rozdělen dle daných let a jednotlivých měsíců. Rovněž je zde znázorněn graf vytvořený z hodnot obsažených v tabulce.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leden	3415	2667	2471	2478	3012	2836
Únor	3303	2604	2427	2505	2974	2796
Březen	3061	2364	2237	2480	2870	/
Duben	2641	2067	1909	2677	2712	/
Květen	2414	1920	1748	2703	2568	/
Červen	2379	1856	1686	2619	2458	/
Červenec	2487	1956	1816	2709	2480	/
Srpen	2482	1953	1856	2701	2460	/
Září	2350	1888	1892	2659	2452	/
Říjen	2285	1869	1915	2552	2358	/
Listopad	2279	1940	2037	2551	2401	/
Prosinec	2520	2273	2358	2834	2670	/

Tabulka 2 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Náchod

Zdroj: Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. MPSV.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Nejvyšší hodnota uchazečů o práci byla v okrese vykázána rovněž na počátku roku 2017, kdy bylo nahlášeno celkem 3415 osob. Nicméně snižování nezaměstnanosti zde v tomto roce nebylo natolik rapidní, jako v předešlém případě. Nejméně registrovaných uchazečů o práci bylo zaznamenáno opět v červnu 2019, a to 1686 osob. Následující graf porovnává vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese v jednotlivých letech.

Graf 3 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Náchod

Zdroj: Tabulka 2 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Náchod

Okres Náchod je třetím nejlidnatějším okresem a tomuto pořadí rovněž odpovídá i ve vývoji celkového počtu nezaměstnaných. Dlouhodobě je nezaměstnanost v okrese zvyšována oblastí Broumovska, které se bude práce věnovat v pozdější části. Z grafu je patrný zejména prudký skok nezaměstnaných osob v roce 2020, kdy graf nejvil klesající tendenci, jak tomu bylo v letech minulých, nýbrž spíše konsolidoval a v závěru roku tradičně strmě vzrostl. Výrazný nárůst nezaměstnanosti je pozorovatelný v pandemií zasažených letech 2020 a 2021.

7.3 Okres Rychnov nad Kněžnou

Narozdíl od Náchodského, má tento okres v rozloze a počtu obyvatel spíše opačný charakter. S rozlohou téměř 1000 km² tvoří 1/5 rozlohy kraje a zároveň je druhým největším okresem, nicméně hustota zalidnění dosahuje pouze necelých 81 obyvatel na km² a je tak vůbec nejméně osídlený. Tomu napomáhá i skutečnost, že s nedosaženými 80 tisíci obyvateli, dosahuje pouze 1/3 obyvatel Hradeckého okresu. (Charakteristika okresu Rychnov nad Kněžnou, 2022)

Okres se na rozdíl od výše jmenovaných vyznačuje poměrně nižším průměrným věkem obyvatel, který byl na konci roku 2020 přibližně 42,8 let. Není výjimkou, že většinový podíl na obyvatelstvu je tvořen ženami. Ovšem jedním prvenstvím se okres rozhodně může pyšnit, a to je nejnižší podíl nezaměstnaných osob. (Vybrané ukazatele za okres Rychnov nad Kněžnou, 2022)

Od hranic s Polskem je východní část okresu oddělena přírodní bariérou chráněné krajinné oblasti Orlických hor, s nejvyšším bodem Velkou Deštnou, kdežto západní část je převážně rovinatá. Vlivem této skutečnosti lze na relativně malém území pozorovat znatelné rozdíly v teplotě a počasí. Orlické hory rovněž poskytují široké spektrum možností, a to jak v letních měsících, tak zejména v zimě, kdy je o horská střediska velký zájem a jsou tudíž rájem pro milovníky zimních sportů. (Charakteristika okresu Rychnov nad Kněžnou, 2022)

Okres je výrazně zatížen silniční dopravou, přispívá k tomu zvláště přítomnost jednoho ze závodů tuzemské automobilky Škoda Auto a.s. Není žádným překvapením, že oblast na severozápad od Rychnova nad Kněžnou je průmyslovým srdcem celého okresu. Tudíž je i klíčovým zaměstnavatelem pro mnoho lidí, nejen z přilehlých měst, ale i pohraničních oblastí a Polska.

Dalšími významnými okresními zaměstnavateli jsou rovněž Simoldes Plasticos Czech s.r.o., ASSA ABLOY Czech and Slovakia s.r.o., specializující se na produkci vložek a zámků, či Federal-Mogul Friction Products a.s., který se zabývá výrobou brzdového obložení a spojek. (Roční HKK 2020)

7.3.1 Vývoj nezaměstnanosti v okrese

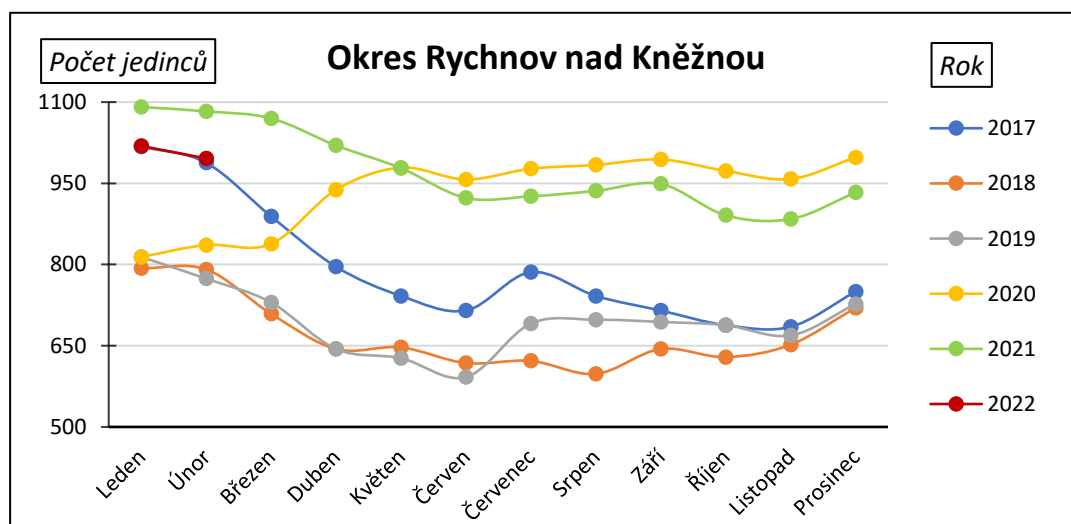
Vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese Rychnov nad Kněžnou ve sledovaném období je znázorněn následující tabulkou. Počet nezaměstnaných osob je rozdělen dle daných let a jednotlivých měsíců. Rovněž je zde znázorněn graf vytvořený z hodnot obsažených v tabulce.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leden	1018	793	814	814	1091	1019
Únor	988	791	774	836	1083	996
Březen	889	709	730	838	1070	/
Duben	796	644	644	938	1020	/
Květen	742	647	627	979	978	/
Červen	715	618	592	957	923	/
Červenec	786	622	691	977	926	/
Srpen	742	598	698	984	936	/
Září	715	644	694	994	949	/
Říjen	688	629	688	973	891	/
Listopad	685	652	669	958	884	/
Prosinec	750	720	727	998	933	/

Tabulka 3 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Rychnov nad Kněžnou

Zdroj: Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. MPSV.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Jako jediný, nedosahoval okres Rychnov nad Kněžnou nejvyšší nezaměstnanosti na počátku sledovaného období v roce 2017, ale právě v jarních měsících roku 2021 (zapříčiněno pandemií COVID - 19). V lednu zmiňovaného roku byl počet nezaměstnaných v okrese na čísle 1091, což bylo o 84 % více, než byla hodnota v nejnižším bodě v červnu 2019. Následující graf porovnává vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese v jednotlivých letech.

Graf 4 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Rychnov nad Kněžnou

Zdroj: Tabulka 3 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Rychnov nad Kněžnou

Okres Rychnov nad Kněžnou je charakteristický pro svou dlouhodobě nízkou nezaměstnanost, nejen z uvedených krajských okresů, nýbrž i v celkovém republikovém porovnání. Vděčí za to pobočce Škody Auto a.s. a přilehlým dodavatelům. Je nutné zmínit, že z hlediska obyvatel je na druhou stranu nejméně osídleným okresem v kraji. Rovněž je tu patrný nárůst nezaměstnaných v roce 2020, kdy se jejich počet dostal těsně pod tisícovou hranici.

7.4 Okres Trutnov

Na severu leží největší okres celého kraje, Trutnov. Se svou rozlohou téměř 1150 km², tvoří bezmála ¼ celkové rozlohy Královéhradeckého kraje. Co do počtu lidí, zaujímá okres druhé místo, hned po okrese Hradec Králové, s celkovým počtem 117 tisíc obyvatel. Vlivem značné velikosti je hustota osídlení přibližně 102 obyvatel na jeden km². Okresním a zároveň druhým nejlidnatějším městem v kraji je Trutnov. (Charakteristika okresu Trutnov, 2022)

Věková struktura obyvatel v okrese je velmi totožná s ostatními okresy, průměrný věk byl v roce 2020 stanoven na 43,6 let života. Složení obyvatelstva, jak je tomu zvykem, je z větší části tvořeno ženami. (Vybrané ukazatele za okres Trutnov, 2022)

Povrch kraje je taktéž velmi rozmanitý, severní hranice okresu je ohraničena Krkonošemi, které se postupně směrem na jih zmírňují v kopcovitou oblast. Krkonoše jsou mimo jiné oblastí pramenů řek Labe a Úpy. Díky své rozmanitosti patří Krkonošský park a okres celkově, například díky Královédvorské ZOO, mezi hojně vyhledávané turistické destinace v jakémkoliv ročním období. Kvůli své nehostinnosti je povrch z větší části tvořen lesy, a ne zemědělskými oblastmi, jak je tomu v polabské oblasti. Okolí Špindlerova mlýna, Pece pod Sněžkou či Černé hory u Jánských lázní je baštou nejen turistů ze zahraničí a české „smetánky“, kteří si sem jezdí užívat v letních měsících krásnou přírodu a v zimě bohatou nabídku „českých alp“.

Významnými zaměstnavateli v kraji jsou již rozebíraná firma JUTA a.s., výrobce kabeláže Tyco Electronics EC Trutnov s.r.o. nebo Oblastní nemocnice Trutnov a.s. (Roční HKK 2020)

7.4.1 Vývoj nezaměstnanosti v okrese

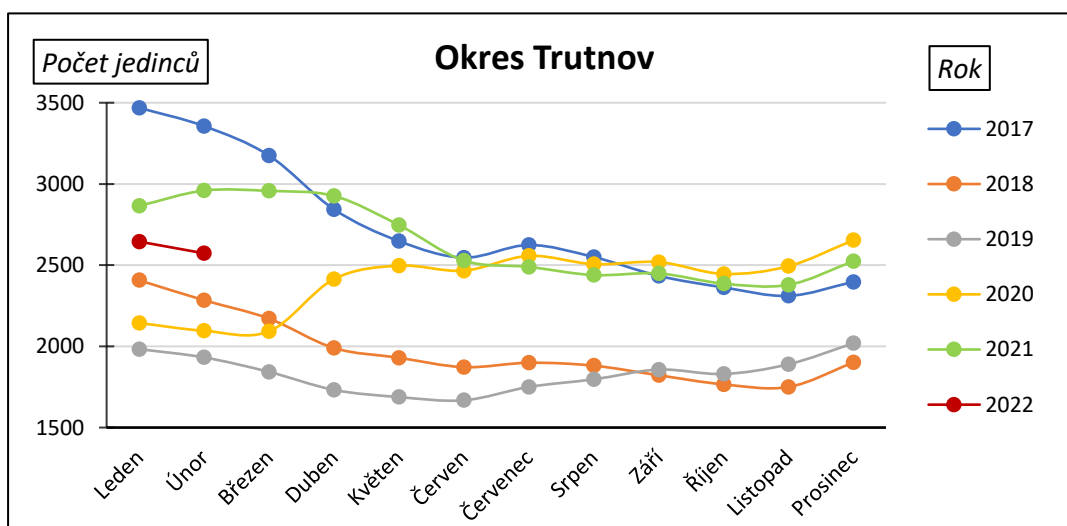
Vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese Rychnov nad Kněžnou ve sledovaném období je znázorněn následující tabulkou. Počet nezaměstnaných osob je rozdělen dle daných let a jednotlivých měsíců. Rovněž je zde znázorněn graf vytvořený z hodnot obsažených v tabulce.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leden	3469	2407	1983	2144	2865	2645
Únor	3356	2284	1932	2096	2959	2573
Březen	3175	2171	1843	2092	2957	/
Duben	2844	1990	1732	2414	2926	/
Květen	2648	1930	1688	2497	2747	/
Červen	2546	1872	1668	2466	2528	/
Červenec	2624	1899	1750	2557	2489	/
Srpen	2550	1881	1797	2506	2439	/
Září	2434	1822	1857	2519	2449	/
Říjen	2363	1766	1830	2446	2386	/
Listopad	2311	1750	1890	2494	2379	/
Prosinec	2397	1901	2019	2654	2524	/

Tabulka 4 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Trutnov

Zdroj: Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. MPSV.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Leden 2017 opět vykazoval nejvyšší počet nezaměstnaných, konkrétně 3469 osob. Ani v okrese Trutnov nebylo výjimkou období s nejnižší nezaměstnaností v červnu 2019, kdy statistiky vykazovaly 1668 uchazečů o zaměstnání registrovaných na úřadech práce. Následující graf porovnává vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese v jednotlivých letech.

Graf 5 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Trutnov

Zdroj: Tabulka 4 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Trutnov

Okres Trutnov je v pořadí, po okrese Hradec Králové, druhým nejlidnatějším a totéž platí i o počtu nezaměstnaných osob. Znatelný je pokles počtu nezaměstnaných v roce 2017, kdy je rozdíl mezi začátkem a konce roku přes 40 %. Ani tomuto okresu se však nevyhnul nárůst nezaměstnaných osob v roce 2020, avšak procentuálně nebyl počet nově nezaměstnaných tolik znatelný, jako tomu bylo například v okresech Rychnov nad Kněžnou nebo Jičín.

7.5 Okres Jičín

Rozlohou je okres Jičín druhým nejmenším, hned po okrese Náchod, s celkovou rozlohou 887 km², Na pomyslné 4. příčce je rovněž co do počtu obyvatel, celkem zde na konci roku 2020 žilo něco přes 80 tisíc, což je pouze necelých 15 % z celkového počtu lidí v kraji. Totéž platí i o hustotě zalidnění, která je přibližně 90 obyvatel na km². (Charakteristika okresu Jičín, 2022)

Průměrná věková hranice obyvatel okresu je velice podobná ostatním, konkrétně 43,3 let. Ani zde neplatí výjimka a ženy tvoří, byť opravdu mírně, většinou část populace. Poměrně vysoký rozdíl můžeme zaznamenat mezi přírůstkem novorozenců a úmrtností, která je o více jak ¼ vyšší. Naopak poměr osob přistěhovaných vůči těm, kteří kraj opustili, hraje výrazně ve prospěch dříve jmenovaných. (Vybrané ukazatele za okres Jičín, 2022)

Tento nejzápadnější okres kraje je rozdělen Kozákovským hřbetem na svou rovinatou část na jihu, která je bohatým nalezištěm minerálů a kopcovitější severní část okolo Nové Paky a Hořic. Západní strana okresu je do jisté míry tvořena oblastí Prachovských skal, které jsou součástí CHKO Český ráj a zastávají pověst oblíbeného návštěvního místa turistů. Největší řekou okresu je vodní tok Cidlina. Dále v okrese můžeme najít poměrně velké množství rybníků, které v letních měsících vyhledávají lidé k rekreaci. Okres je téměř ze 2/3 pokryt zemědělskou půdou a pouze ze 20 % lesy. Šestnáctitisícový Jičín je klíčovým východočeským dopravním uzlem, spojujícím nejen Polsko, ale i několik dalších velkých měst. (Charakteristika okresu Jičín, 2022)

Zde jsou důležitými regionálními zaměstnavateli společnosti Continental Automotive Czech Republic s.r.o., Oblastní nemocnice Jičín a.s. či Vězeňská služba ČR, spravující například věznici se zvýšenou ostrahou ve Valdčicích. Klíčovým zaměstnavatelem pro Jičínský okres je rovněž největší tuzemská pobočka Škody Auto a.s. v Mladé Boleslavi, nicméně ta již spadá pod kraj Středočeský, a tudíž se jí práce nebude blíže věnovat. (Roční HKK 2020)

7.5.1 Vývoj nezaměstnanosti v okrese

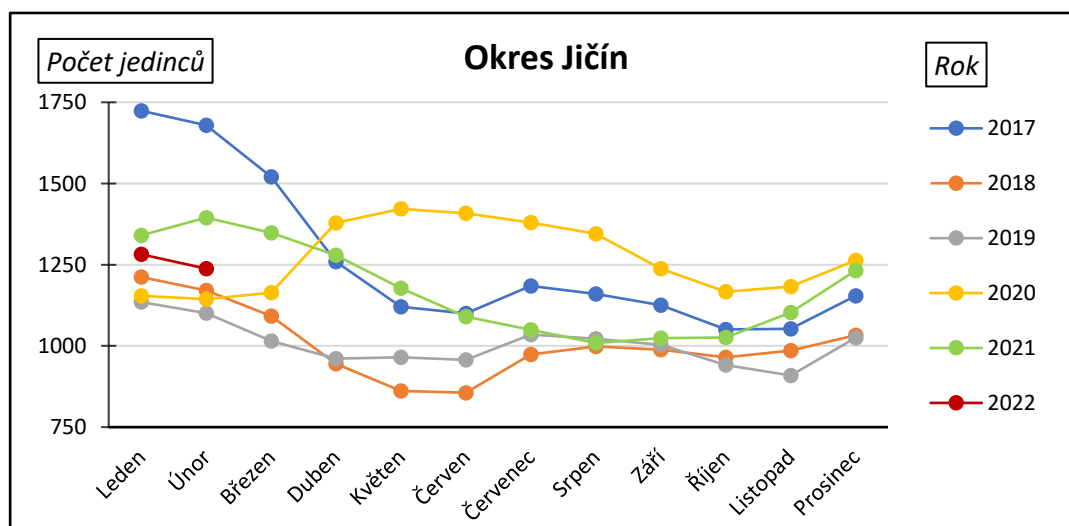
Vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese Jičín ve sledovaném období je znázorněn následující tabulkou. Počet nezaměstnaných osob je rozdělen dle daných let a jednotlivých měsíců. Rovněž je zde znázorněn graf vytvořený z hodnot obsažených v tabulce.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leden	1724	1212	1135	1154	1340	1282
Únor	1679	1171	1101	1144	1395	1238
Březen	1521	1092	1015	1164	1348	/
Duben	1260	945	961	1379	1279	/
Květen	1121	861	965	1422	1178	/
Červen	1100	856	957	1408	1090	/
Červenec	1185	974	1035	1380	1050	/
Srpen	1160	998	1022	1345	1009	/
Září	1126	989	1003	1238	1024	/
Říjen	1051	965	941	1167	1026	/
Listopad	1053	986	909	1183	1103	/
Prosinec	1154	1033	1025	1263	1232	/

Tabulka 5 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Jičín

Zdroj: Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. MPSV.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Okres Jičín nejvyšší hodnoty dosahoval taktéž v lednu roku 2017, s počtem 1724 nezaměstnaných. Výjimkou bylo však období s nejnižším počtem nezaměstnaných, kterého okres dosáhl v červnu 2018, kdy bylo nahlášeno pouhých 856 osob bez práce. Následující graf porovnává vývoj počtu nezaměstnaných osob v okrese v jednotlivých letech.

Graf 6 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Jičín

Zdroj: Tabulka 5 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Jičín

Posledním ve výčtu okresů je zmíněný Jičín. Okres je rovněž charakteristický svou velmi nízkou nezaměstnaností, úzce spjatou zvláště s pobočkami Škoda Auto a.s. v Mladé Boleslavi a koncernu Continental Automotive Czech Republic. Znatelný dopad na nezaměstnanost v okrese měla pandemie COVID - 19, což je na grafu zřetelné prudkým nárůstem nezaměstnaných na přelomu března a dubna v roce 2020. Ovšem ve zbytku roku a v průběhu celého následujícího období 2021, docházelo většinou k opětovnému snižování počtu nezaměstnaných.

7.6 Královéhradecký kraj

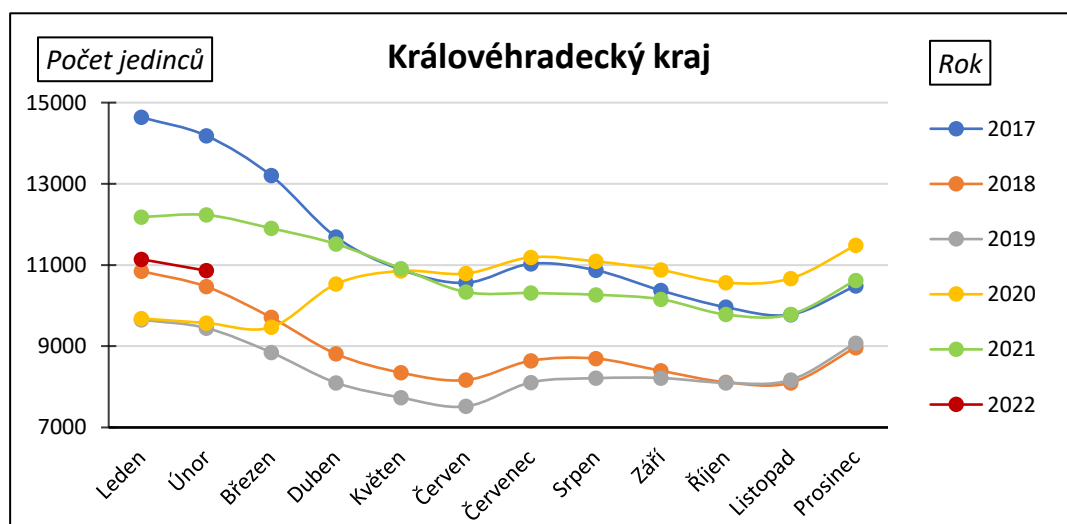
Vývoj počtu nezaměstnaných osob v celém Královéhradeckém kraji ve sledovaném období je znázorněn následující tabulkou. Počet nezaměstnaných osob je rozdělen dle daných let a jednotlivých měsíců. Rovněž je zde znázorněn graf vytvořený z hodnot obsažených v tabulce.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leden	14640	10850	9654	9684	12184	11143
Únor	14186	10469	9449	9573	12233	10862
Březen	13204	9711	8849	9466	11905	/
Duben	11690	8812	8101	10532	11518	/
Květen	10888	8349	7736	10855	10915	/
Červen	10562	8167	7518	10790	10336	/
Červenec	11031	8643	8109	11190	10310	/
Srpen	10872	8696	8213	11089	10268	/
Září	10375	8397	8219	10879	10158	/
Říjen	9963	8115	8100	10565	9782	/
Listopad	9780	8101	8171	10670	9785	/
Prosinec	10483	8968	9076	11483	10622	/

Tabulka 6 Vývoj počtu nezaměstnaných v Královéhradeckém kraji

Zdroj: Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. MPSV.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Počty nezaměstnaných osob, odvíjející se od celkového součtu za všechny okresy, odpovídají svojí strukturou výše uvedeným okresům a nejvyšší nezaměstnanost byla ve sledovaném období v kraji patrná právě v lednu roku 2017, s počtem 14 640 osob. Totožná situace nastala i v nejnižším bodě, kterým byl červen 2019, reprezentující hodnotu 7 518 nezaměstnaných. Následující graf porovnává vývoj počtu nezaměstnaných osob v Královéhradeckém kraji v jednotlivých letech.

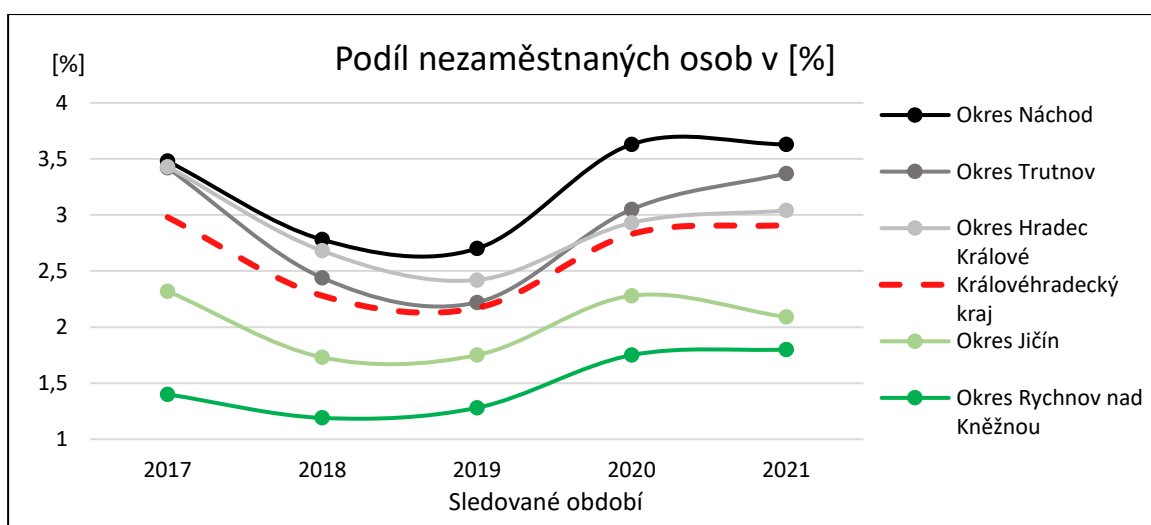
Graf 7 Vývoj počtu nezaměstnaných v Královéhradeckém kraji

Zdroj: Tabulka 6 Vývoj počtu nezaměstnaných v Královéhradeckém kraji

Ze struktury grafu nezaměstnaných osob v kraji v jednotlivých letech je zřejmý vliv některých výše jmenovaných okresů. Nejvyšší dopad na data a zakřivení grafu mají očividně nejlidnatější okresy Hradec Králové a Trutnov, s jejichž grafem je tu zřetelná podobnost. U všech okresů a také u krajského znázornění platí, že graf je pravidelně zakřiven směrem vzhůru s nástupem zimních měsíců, kdy dochází k ukončení sezónních prací. Při pohledu na graf vývoje nezaměstnanosti Královéhradeckého kraje a České republiky je patrná odchylka zejména v roce 2020, kdy byl kraj pandemií zasažen výrazněji, než byl vliv dopadu pandemie v celorepublikovém měřítku.

7.6.1 Vývoj podílu nezaměstnaných osob

Vývoj podílu nezaměstnaných osob v Královéhradeckém kraji a jeho okresech ve sledovaném období 2017 - 2021 je znázorněn následujícím grafem.

Graf 8 Podíl nezaměstnaných osob v okresech a v kraji

Zdroj: Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. MPSV.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Graf mapuje situaci průměrného podílu nezaměstnaných osob v průběhu let 2017 až 2021, v 5 zmiňovaných okresech a je rovněž doplněn o krajské srovnání. Tmavé křivky v horní části grafu značí okresy Náchod, Trutnov a Hradec Králové, které stabilně po celou dobu vykazovaly vyšší hodnoty podílu nezaměstnaných osob, než byl krajský průměr, který je označen přerušovanou červenou barvou. Oproti tomu zeleně zbarvené křivky reflektují okresy Jičín a Rychnov nad Kněžnou, které stabilně dosahovaly nižšího podílu nezaměstnaných, a tudíž snižovaly krajský průměr. Jednoznačně nejnižších hodnot kontinuálně dosahoval okres Rychnov nad Kněžnou, kde se procentuální podíl nezaměstnaných osob zejména v letech 2018 a 2019 často přibližoval až k hodnotě 1, což by znamenalo, že na jednoho nezaměstnaného by připadlo 100 osob v aktivním věku. Na druhou stranu pravidelně nejvyšší hodnoty by zřetelné v okrese Náchod. Nejedná se ovšem o velké překvapení, a to zejména z důvodu problémové Broumovské oblasti, vykazující ztlačenější hodnoty. Jednotlivé křivky, až na drobné výkyvy v některých obdobích, svými tvary věrně kopírují krajský průměr. Zejména okresy Hradec Králové a Trutnov, jakožto nejlidnatější okresy, mají na tento průměr nejzřetelnější dopad.

7.7 Česká republika

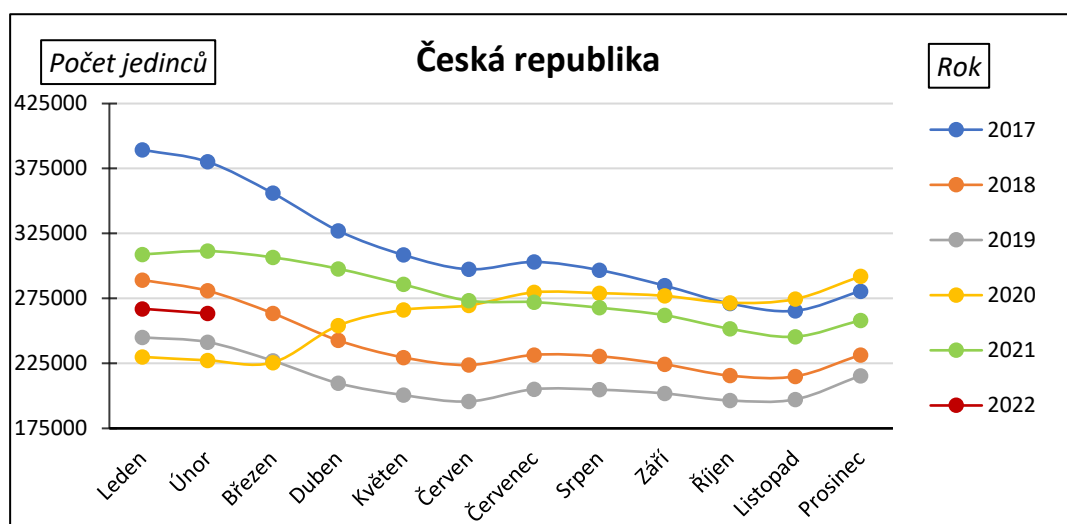
Vývoj počtu nezaměstnaných osob v České republice ve sledovaném období je znázorněn následující tabulkou. Počet nezaměstnaných osob je rozdělen dle daných let a jednotlivých měsíců. Rovněž je zde znázorněn graf vytvořený z hodnot obsažených v tabulce.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Leden	389416	289228	245057	230022	308859	267076
Únor	380208	280899	241417	227369	311463	263433
Březen	356112	263608	227053	225678	306616	/
Duben	327199	242798	209828	254040	297876	/
Květen	308521	229632	200675	266144	285822	/
Červen	297439	223786	195723	269637	273302	/
Červenec	303074	231565	205120	279673	272178	/
Srpen	296826	230499	204789	279078	267889	/
Září	284915	224331	201907	277015	262142	/
Říjen	271173	215622	196518	271685	251689	/
Listopad	265469	215010	197289	274526	245549	/
Prosinec	280620	231534	215532	291977	258173	/

Tabulka 7 Vývoj počtu nezaměstnaných v České republice

Zdroj: Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. MPSV.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Začátkem roku 2017 se počet nezaměstnaných osob v České republice nacházel mírně pod 400tisícovou hranicí a zbylý průběh roku byl ve znamení jeho silného snižování. Celý rok 2019, a zejména letní měsíce, vykazoval naopak velmi nízké hodnoty, místy až pod 200tisícovou hranicí. Následující graf porovnává vývoj počtu nezaměstnaných osob v České republice v jednotlivých letech.

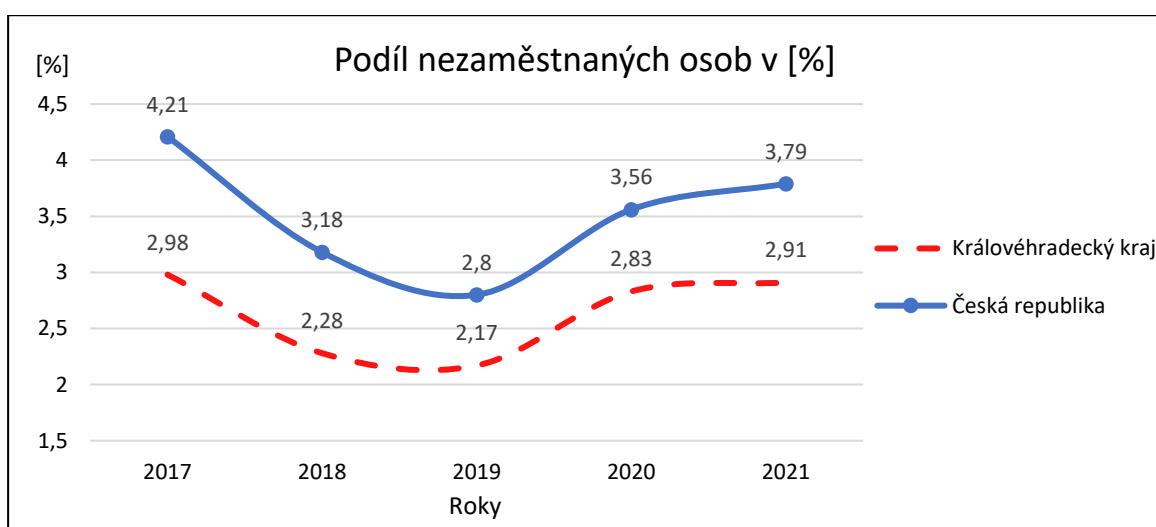

Graf 9 Vývoj počtu nezaměstnaných v České republice

Zdroj: Tabulka 8 Vývoj počtu nezaměstnaných v České republice

V grafu vývoje počtu nezaměstnaných České republiky je zřetelný trend, který do jisté míry odpovídá zmíněným okresům a samotnému Královéhradeckému kraji. Nicméně tím, že tento kraj patří v celorepublikovém srovnání mezi kraje s vůbec nejnižším počtem obyvatel, nemá vývoj počtu nezaměstnaných v kraji zásadnější vliv na tvar grafu a celkový vývoj v ČR, narozdíl například od kraje Středočeského, Jihomoravského nebo Prahy, které jsou charakteristické daleko vyšším osídlením. Přesto specifická místa na grafu jsou totožná: Prudký pokles nezaměstnanosti během víceméně celého roku 2017, a naopak znatelný nárůst vlivem plošného dopadu pandemie na celou ekonomiku v jarních měsících roku 2020 a následná konsolidace grafu ve zbytku tohoto roku. Nejnižší hodnoty byly pravidelně zaznamenány v průběhu roku 2019, kdy se ekonomika a celkový sentiment nacházely v pozitivní fázi vývoje.

- Graf vývoje podílu nezaměstnaných osob v Královéhradeckém kraji ve srovnání s Českou republikou

Graf 10 Podíl nezaměstnaných osob kraje v porovnání s ČR

Zdroj: Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. MPSV.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Z grafu je zřetelná podobnost vývoje obou křivek. Přerušovaná červená čára značí vývoj v Královéhradeckém kraji a modrá plná čára značí vývoj v České republice. Hodnoty uvedené nad křivkami tvoří průměry podílů nezaměstnaných osob za dané roky. Je tedy patrné, že vývoj v Královéhradeckém kraji prakticky po celou dobu věrně kopíroval tvar celorepublikové křivky, nicméně se stabilně nacházel pod její hodnotou. V nejužším místě, tedy v roce 2019, se obě křivky přiblížily na rozdíl přibližně 60 bazických bodů, naopak největší rozpětí zaznamenaly na počátku sledovaného období, tudíž v roce 2017. Mezi roky 2017 až 2019 je znatelný klesající trend, který potvrzuje i hodnoty z grafu počtu nezaměstnaných osob. Nicméně zde se vývoj otočil a došlo ke změně trendu a graf započal rostoucí fází. Hlavním důvodem je opět zejména dopad pandemie COVID - 19 na ekonomiku a hospodářství.

8 Vývoj nezaměstnanosti v kraji

V návaznosti na grafické vyobrazení nezaměstnanosti v kraji a jednotlivých okresech, se další část práce věnuje stručnému popisu celkového vývoje nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji za uvedené roky.

8.1 Rok 2017

Na konci roku 2017 žilo v kraji celkem 550 804 obyvatel, z toho jich okolo 275 tisíc bylo evidovaných jako zaměstnaných. V lednu 2017 bylo nahlášeno 14640 nezaměstnaných občanů. Nejvíce zastoupenými sektory, co do počtu zaměstnaných jedinců, byla oblast zpracovatelského, automobilového a stavebního průmyslu. Na konci roku 2017 zaměstnavatelé v kraji vykazali celkem 8816 volných pracovních míst, což odpovídalo 1,2 uchazečům na jedno volné pracovní místo. Ovšem například regiony kolem Rychnova nad Kněžnou nebo Jičína, vykazovaly pouze číslo kolem 0,5 respektive 0,8, a to zejména díky přítomnosti poboček Škoda Auto a.s. v Kvasinách a Mladé Boleslavi. Na druhou stranu region nejvíce zasažený nezaměstnaností byl nepochybně Broumovsko, kde toto číslo dosahovalo hodnot kolem 7,3. Dále postiženými oblastmi bylo rovněž okolí Jaroměře, zde jsou hlavní kritickou skupinou sociálně nepřízpůsobiví občané a v neposlední řadě oblasti kolem Dvora Králové nad Labem a Nového Bydžova, kde číslo dosahovalo hranice okolo 3,8. Nejvíce volných míst se nacházelo v sektoru strojírenském, ale poptávka byla rovněž vysoká i po řidičích. Klesající tendenci počtu nezaměstnaných během celého roku zapříčinil především pozitivní stav celkové ekonomiky v republice. Od února je viditelný pokles počtu nezaměstnaných, zejména díky sezónním pracím. Dalším pozitivním faktorem byl růst nejvýznamnějšího krajského zaměstnavatele, společnosti ŠKODA AUTO a.s. Oproti tomu nedostatečné pokrytí silniční infrastruktury negativně dopadalo a stále dopadá na obyvatele okrajových oblastí kraje, což nezaměstnanost zvyšuje. Dále je tu i faktor nedostatečné kvalifikace zaměstnanců a nadměrná poptávka po chybějících zaměstnancích technických oborů.

Data dostupná z (Roční HKK 2017)

8.2 Rok 2018

Dlouhodobě převládající faktory vysokého věku obyvatel kraje a prodlužování důchodového věku, měly za následek zvýšení počtu ekonomicky aktivních obyvatel ve skupině nad 60 let. Počet zaměstnaných osob zaznamenal pokles oproti roku 2017 o téměř 2 %. V nejvíce vytěžovaných sektorech nedošlo k žádným změnám. Počet nahlášených pracovních míst dosáhl meziročního růstu o více než 40 % a na konci roku 2018 bylo nahlášeno celkem 12 848 volných míst, přičemž vůbec největší poptávka po zaměstnancích byla v měsíci říjnu. Průměr uchazečů o jedno volné pracovní místo zaznamenal naopak výrazný pokles, a to konkrétně na hodnotu kolem 0,8. V okrese Rychnov nad Kněžnou toto číslo dokonce atakovalo hranici 0,3. Naopak nejproblémovějšími oblastmi zůstávali regiony na Broumovsku a okolo Jaroměře. Průměrný podíl nezaměstnaných osob v kraji byl na hodnotě 2,3 %, jediným okresem, který se do této hranice nevešel, byl právě okres Náchodský. Neustále

pokračující trend ekonomického růst měl za následek snížení počtu uchazečů o zaměstnání, o více než 14 %, oproti předešlému roku. Největší poptávka po zaměstnancích byla již tradičně, díky charakteru hospodářství v kraji, ze sektoru strojírenského. Rovněž nadále přetrvávala i vysoká poptávka po řidičích. Dostupné z (Roční HKK 2018)

8.3 Rok 2019

Naopak rok 2019 zaznamenal vzrůst počtu zaměstnaných o 3,4 tisíc obyvatel, a to na číslo 273 tisíc, z toho 231 tisíc bylo zaměstnanců. Není žádným překvapením, že převažoval sektor zpracovatelský, ve kterém bylo zaměstnáno přes 30 % osob, konkrétně pak oblast automobilového průmyslu. Největší přírůstek nových zaměstnanců byl ovšem ve zdravotnictví, které se umístilo v závěsu za automobilovým sektorem. Důvodem vzrůstu zaměstnanců byla narůstající poptávka ze strany Škoda Auto a.s. a jejich přílehlých dodavatelů, dále poptávka od okresních nemocnic v Jičíně a Náchodě, v čele s krajskou fakultní nemocnicí v Hradci Králové, kde byl významným krokem zejména počátek výstavby transfúzního oddělení. Na konci roku 2019 byl zaznamenán 14,3 % nárůst volných pracovních míst, v porovnání s rokem předchozím, tradičně v sektoru strojírenském a montážním. Přičemž ukazatel uchazečů o jedno volné pracovní místo se dostal dokonce na průměrnou hodnotu 0,6. Již tradičně byla nejhorší situace v oblasti Broumovska, kde se podíl nezaměstnaných jedinců pohyboval výrazně nad průměrem kraje, konkrétně na hodnotě 5,6 %. K situaci přispěl i fakt, že v oblasti se nachází až 1/3 obyvatel pouze se základním nebo žádným vzděláním. V návaznosti na vzrůstající počet volných pracovních míst došlo k výraznému navýšení zaměstnávaných pracovníků z cizích zemí. Z grafu lze vidět, že rok 2019 byl tím vůbec neúspěšnějším rokem ve sledovaném období, z hlediska počtu nezaměstnaných jedinců. A to až do té míry, že v červnu byl počet nezaměstnaných osob tím vůbec nejnižším od poloviny 90. let. Dle podílu počtu nezaměstnaných, zaznamenal kraj v celorepublikovém srovnání dělenou 5. příčku, s podílem 2,4 %. Tradičně nejnižší hodnoty byly zaznamenány v okresech Rychnov nad Kněžnou a Jičín. Nicméně znatelná fixace jednotlivých okresů na automobilový průmysl s sebou nese negativa v tom smyslu, že při ochlazení poptávky nebo zhoršení výrobní situace, může dojít ke znatelnému propouštění. Za zmínku stojí i skutečnost, že v okrese Rychnov nad Kněžnou bylo na konci roku 2019, zaměstnáno přes 7 000 pracovníků z cizích zemí, převážně z Polska. (Roční HKK 2019)

8.4 Rok 2020

Není žádným překvapením, že rok 2020 byl významně poznamenán pandemií COVID - 19. Z grafu je patrný vliv nástupu pandemie, a to převážně na přelomu měsíců března a dubna. Nárůstu nezaměstnanosti nezabránil ani výskyt sezonních prací na počátku letních měsíců, jak tomu bylo v předešlých letech. Během příchodu zimních měsíců lze vidět již typický růst křivky, způsobený útlumem sezónních činností. Vzhledem k restrikcím a omezením výroby byla například Mladoboleslavská pobočka Škody Auto a.s. nucena podniknout 2 výraznější podniková propouštění, byť v průběhu druhé poloviny roku byly tyto kroky pozastaveny, propouštění se nevyhnuly ani další pobočky koncernu. Největší počet nově zaměstnaných byl v tomto roce zaznamenán v oblasti stavebnictví, nikoli ve zpracovatelském, konkrétně automobilovém průmyslu, jako v předešlých letech. Tady naopak došlo

k úbytku zaměstnanců. V prosinci roku 2020 bylo otevřeno zmiňovaného transfuzní centrum v Královéhradecké nemocnici a rovněž byly dostaveny 2 nové pavilony Náchodské nemocnice. V roce 2020 došlo zcela očekávatelně ke snížení nabízených volných pracovních míst, konkrétně bylo toto číslo na konci roku 11 581. Důvodem bylo omezení fungování celé řady podniků, ať už z důvodu poklesu poptávky nebo vlivem nedostatku dodávaných surovin. Dopad byl znatelný i na cestovní ruch, který v kraji měl a má své nezanedbatelné místo. Rovněž vzrostl počet uchazečů o jedno volné pracovní místo, na hodnotu 1. Ukazatel byl však výrazně ovlivněn dopadem opatření na zahraniční pracovníky, kterým mnohdy nebyl umožněn vstup přes hranice. Nicméně absence zahraničních zaměstnanců do jisté míry přispěla k integraci domácích jedinců, kteří se vlivem krize dostali na trh, což z části přispělo k utlumení růst nezaměstnanosti. Dalším pozitivním vlivem na růst nezaměstnanosti byla státní podpora zaměstnavatelů, speciálně program Antivirus. Pandemie neměla vliv na strukturu poptávaných pozic, která se ani v tomto roce nijak nezměnila. Zajímavé je, že i přes omezený provoz většiny restauračních podniků, bylo na trhu určité procento poptávky po lidech z tohoto oboru podnikání. Vlivem pandemie, která měla v jiných krajích dalekosáhlejší dopad, se kraj posunul na druhé místo v podílu nezaměstnaných, s hodnotou 3,1 %. Ke zvýšení počtu uchazečů o zaměstnání došlo v jednotlivých oblastech kraje bez větší výjimky, nic se nezměnilo ani ve struktuře problémových lokalit okolo Broumovska a Jaroměře. (Roční HKK 2020)

8.5 Rok 2021

Vzhledem k absenci zpráv z Ministerstva práce a sociálních věcí za rok 2021, je provedena analýza vývoje nezaměstnanosti pouze za pomoci přiloženého grafu a několika zjištěných údajů.

Z grafu je patrné, že došlo k částečnému vzchopení ekonomiky, po problematičtém roce 2020 a tudíž k opětovnému snižování počtu nezaměstnaných jedinců. Snižování nezaměstnanosti se neslo v duchu prakticky celého roku, počínaje jarními měsíci a zahájením sezónních prací. Stejně tomu bylo i s dopady pandemie, k jejichž útlumu do vysoké míry přispěla přítomnost očkovaní. Jediný očekávatelný nárůst nezaměstnanosti byl zaznamenán až na konci roku, při nástupu zimních měsíců, spojený opět s koncem sezónních prací. Nicméně i přes přítomnost, bezmála celoročního snižování nezaměstnanosti, byl závěr roku 2021 do počtu registrovaných na úřadech práce, tím druhým nejvyšším během sledovaného období. Počet volných pracovních míst vzrostl v porovnání s rokem předchozím o přibližně 5,6 %. Co se týče podílu nezaměstnaných osob, ten v kraji klesl o 20 bazických bodů, jmenovitě na hodnotu 2,9 %. (Měsíční nezaměstnanost, 2022)

8.6 Rok 2022

Data za rok 2022 jsou dostupná pouze pro měsíce leden a únor a je tudíž předčasné vyvozovat jakékoliv závěry. V grafu jsou proto tyto dvě hodnoty umístěny pouze informativně. Nicméně z grafu a přiložených dat lze vyčíst, že na počátku roku bylo opět registrováno více nezaměstnaných než v prosinci roku 2021.

Závěrem lze konstatovat, že celkový trend vývoje nezaměstnanosti do vysoké míry svým tvarem koreluje s grafem celkového počtu nezaměstnaných v České republice. Dlouhodobě jsou nejmenší počty nezaměstnaných pozorovatelné v okresech Rychnov nad Kněžnou a Jičín, které tak výrazně snižují krajský průměr, nicméně v těchto okresech žije výrazně méně obyvatel. Naopak s nejvyšší nezaměstnaností se pravidelně setkávají v okrese Náchod, a to zejména díky problémové lokalitě Broumowska, která pravidelně vykazuje nejvyšší podíl nezaměstnanosti v celém kraji. Dalšími problémovými oblastmi jsou okolí měst Jaroměř a Josefova. Tyto lokality jsou charakteristické zejména koncentrací značného počtu nepřizpůsobivých osob, pobírajících podporu v nezaměstnanosti.

Jak již bylo zmíněno výše, bezmála celý kraj je do vysoké míry navázán na automobilový průmysl koncernu ŠKODA AUTO a.s., což by se mohlo v budoucnu ukázat jako závažný problém. Při ochlazení poptávky po automobilech nebo nedostatku komponentů nezbytných k výrobě automobilů, viz krize s čipy, by mohlo dojít k závažnějšímu propouštění, což by mělo drastický dopad na chod celé oblasti.

- Potenciální řešení pro snížení nezaměstnanosti

Při svém návrhu možných řešení na snížení nezaměstnanosti vycházím z některých faktorů negativně ovlivňujících nezaměstnanost v Královéhradeckém kraji, které MPSV ve své zprávě o situaci na trhu práce uvádí. Dostupné z (Roční HKK 2020) a (SWOT analýza)

Jedním z klíčových problémů, nejen v Královéhradeckém kraji, ale i v měřítku celorepublikovém, je nedostatek kvalifikovaných pracovníků převážně v technických oborech. Návrh výstavby specializované technické vysoké školy, nejspíše zaměřené strojírenského nebo elektrotechnického, by tento problém mohl, alespoň v blízkém okolí kraje, do určité míry snížit. Ideálním a zcela logickým místem pro školu by bylo město Hradec Králové, kde se již jedna vysoká škola nachází, rovněž je zde nejvyšší koncentrace počtu obyvatel v kraji, a tudíž by mohlo dojít pouze k rozšíření stávající působnosti, nutno však podotknout, že univerzita je více humanitního než technického rázu. Další podstatnou výhodou města je jeho lokace, Hradec Králové je širokým dopravním uzlem, jak silniční, tak vlakové dopravy, pomocí kterého je spojen se zbylými okresními městy, a tudíž ani větší koncentrace přichozích studentů by neměla být žádným závažnějším problémem. Faktem je, že v kraji se nachází relativně vysoký počet středních technických škol, ať už učilišť s výučním listem nebo nástavbou, tak klasických středních škol zakončených maturitou. Ze své vlastní zkušenosti však vím, že na těchto školách bývá často velkým problémem nedostatek technické praxe, kdy jsou studenti vystavováni pouze teoretickým informacím o daném oboru, nicméně dostatečnou praktickou zkušenost má pouze malá část z nich. Ještě daleko vážnějším problémem byla situace během nejtěžšího období pandemie, kdy byla výuka velice složitá. Lze tedy očekávat, že celá řada absolventů těchto oborů, kteří budou prakticky bez jakékoliv praxe, se nebudou chtít v daném sektoru dále realizovat, což poptávku po těchto lidech jenom zvýší.

Tvrzení jsou rovněž podpořena přiloženou SWOT analýzou, kde jsou uvedeny některé z těchto problémových faktorů.

Několikrát zmiňovanou problémovou lokalitou je Broumovsko a přilehlé okolí. Jedním z hlavních problému je nedostatečné silniční pokrytí této oblasti, zvláště na východ od Broumova, která se nachází blízko státních hranic s Polskem. Nejbližšími většími dopravními tahy jsou silnice 302 a 303, které protínají tento severovýchodní cíp republiky přes města Broumov a Meziměstí. Rozšíření silniční infrastruktury na východ směrem k polským hranicím by tak mohlo být jedním z logistických řešení, které by přispělo k snazší integraci obyvatel této odlehle oblasti a usnadnilo jejich dopravu do vzdálenějších lokalit za prací. Totéž platí i na opačnou stranu, směrem na západ ke krajskému městu. Zároveň je v tomto cípu další značnou nevýhodou absence některého z větších zaměstnavatelů v okrese, z výše zmíněných společností je nejbližším zaměstnavatelem pobočka Continental Automotive Czech Republic s.r.o., vzdálená kolem 30 kilometrů.

V neposlední řadě je tu problém se strukturou obyvatel, který je taktéž pozorovatelný v oblasti okolo měst Jaroměř a Josefova. Bez jakýchkoliv předsudků lze říct, že se tu nachází početná skupina nepřizpůsobivých příslušníků a dle mých zkušeností, které jsem o těchto oblastech a jejich obyvatelích nabyt, je mnohdy problém s jakoukoli integrací těchto obyvatel mezi běžnou pracující společností. Často se tito lidé spoléhají pouze na státní sociální podporu a pracovat vůbec nechtějí nebo zkrátka nepotřebují. Potencionální snížení podpory, při určitých podmínkách, by tak mohlo motivovat tyto obyvatele ke snaze získat si nějakou, byť nijak zvlášť vysoce kvalifikovanou, pozici.

Problém rovněž přináší zmiňovaná vysoká závislost kraje na automobilovém odvětví a jednotvárnost celého průmyslu. Přitom historicky kraj patřil k předním oblastem například v textilním sektoru. Široký potenciál pro zaměstnání má území kolem úrodné Polabské nížiny. Z tohoto důvodu by potenciální diverzifikace krajského hospodářství do více sektorů mohla v budoucnu sloužit, jako možné preventivní opatření před případnou krizí v automobilovém oboru.

Rád bych však dodal, že všechna tato řešení jsou pouze hypotetická a uvědomuji si, že k jejich realizaci by bylo zapotřebí značných organizačních změn a opatření.

- Vybrané prvky ze SWOT analýzy Královéhradeckého kraje vztahující se na nezaměstnanost

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dlouhodobě nízká míra nezaměstnanosti v porovnání s jinými kraji • Dálnice D11 mezi Prahou a Hradcem Králové • Přítomnost důležitých mezinárodních zaměstnavatelů 	<ul style="list-style-type: none"> • Chybějící technické a přírodovědné obory na VŠ • Slabě vyvinutá podpora služeb pro začínající podnikatele • Neshoda poptávky lokálního trhu práce s kvalifikací studentů
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Redukce administrativní zátěže pro podnikání • Lepší spolupráce škol se zaměstnavateli • Kooperace firem z odlišných oborů podnikání 	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení cen materiálu do výroby • Ochlazení poptávky po produktech firem • Odchod vysoce kvalifikovaných zaměstnanců z kraje

Tabulka 8 SWOT analýza Královéhradeckého kraje

Zdroj: SWOT analýza. In: *Cirihk.cz* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.cirihk.cz/swot.html>

Uvedená SWOT analýza mapuje některé z důležitých faktorů, ať už negativně či pozitivně, ovlivňujících nezaměstnanost v Královéhradeckém kraji. Určité body analýzy korespondují s dříve uvedenými problémy nezaměstnanosti v kraji, které již byly zmíněny ve výroční zprávě MPSV. Kraj disponuje nezpochybnitelným benefitem v podobě snadné dostupnosti směrem k Hlavnímu městu. Rovněž může nabídnout širokou základnu nejrůznějších typů škol, vychovávajících potenciální budoucí zaměstnance pro spoustu firem, a tudíž příležitost pro prohloubení jejich vzájemné spolupráce. Naopak žádným překvapením není převládající nedostatek studentů v technických oborech a za zmínku stojí i možné zlepšení administrativní náročnosti při procesu zakládání vlastního podniku. Hlavní hrozbou pro kraj je bezpochyby úpadek poptávky po automobilech, a z tohoto důvodu potenciální dekadence celého sektoru. Rovněž vážným problémem je, v dnešní době zcela zřetelné, zdražování vstupních materiálů, což může opět vést k negativnímu ovlivnění poptávky.

Závěr

Hlavním záměrem bakalářské práce byla analýza vývoje nezaměstnanosti v Královéhradeckém kraji primárně během sledovaného období od ledna roku 2017, až do prosince 2021. Některé z hodnot však byly doplněny i za první 2 měsíce aktuálního roku 2022.

Porovnání jednotlivých let bylo provedeno pomocí několika různých ukazatelů. Byly porovnávány zejména počet nezaměstnaných jedinců v konkrétních letech, podíl nezaměstnaných osob v intervalu let 2017 až 2021, a to v rámci všech pěti okresů, kraje a nechybí ani srovnání v celkovém měřítku České republiky. Ze zjištěných skutečností vyplývá, že výrazný vliv na trh práce v kraji měli a stále mají největší zaměstnavatelé. Patří mezi ně Škoda Auto a.s. a taktéž nemocniční sektor, který je v kraji hojně zastoupen, v čele s Fakultní nemocnicí Hradec Králové.

Pravidelně nejnižších hodnot nezaměstnanosti dosahovaly během sledovaného období okresy Rychnov nad Kněžnou a Jičín, jejichž podíl nezaměstnaných osob se po celou dobu nacházel výrazně pod průměrnými hodnotami kraje. Okresy za tuto skutečnost vděčí především přítomnosti poboček Škoda Auto a.s. v Kvasinách a Mladé Boleslavi a jejich přílehlým dodavatelům. Naopak standardně nejvyššího podílu nezaměstnaných osob dosahoval okres Náchod, který byl způsobený výhradně problémovými oblastmi kolem Broumova a pohraničí. Nejvyšším počtem nezaměstnaných jedinců disponovaly především okresy Hradec Králové a Trutnov, žije zde však výrazně více lidí než ve výše zmiňovaných okresech.

Zdaleka nejlepší situace na trhu práce byla ve fázi ekonomického růstu v letech 2018 a 2019, kdy kraj dosahoval průměrného podílu nezaměstnaných osob kolem 2,2 %. Rovněž počet obyvatel nahlášených na úřadech práce byl na svém lokálním minimu. Otočení trendu vývoje nezaměstnanosti přišlo spolu s nástupem pandemie COVID - 19, jmenovitě na přelomu měsíců března a dubna roku 2020. V poslední části tohoto roku zaznamenal kraj nejvyšší nárůst nezaměstnanosti v porovnání se stejnou fází roku ve zbylých letech sledovaného období, kdy počet nezaměstnaných v kraji překonal 11tisícovou hranici.

Tomu, že Královéhradecký kraj patří dlouhodobě mezi kraje s nejnižší nezaměstnaností nasvědčuje, že během celých 5 let dosahoval konstantně v průměru o více jak 70 bazických bodů nižší hodnoty podílu nezaměstnaných osob, než byl průměr v České republice.

V závěru je zmínka o některých vůdčích faktorech, které negativně ovlivňují nezaměstnanost. Tyto vlivy jsou podpořeny SWOT analýzou Královéhradeckého kraje. Jedná se hlavně o převládající nedostatek kvalifikovaných pracovníků v technickém sektoru, kde kořeny tohoto problému sahají až k zaměření struktury vzdělávání v kraji.

Seznam použité literatury

HAZLITT, Henry. *Ekonomie v jedné lekci*. 2. vydání. Praha: Alfa Publishing, 2005. Ekonomie studium. ISBN 80-868-5118-4.

HŘEBÍK, František. *Obecná ekonomie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-101-4.

HOLMAN, Robert. *Makroekonomie: středně pokročilý kurz*. Praha: C.H. Beck, 2004. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-717-9764-2.

JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 2017. Expert (Grada). ISBN 978-80-271-0251-8.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-901-4249-4.

PAVELKA, Tomáš, 2007. *Makroekonomie: základní kurs*. Druhé. Melandrium. ISBN 978-80-86175-52-2.

RUSMICOVÁ, Lada a Jindřich SOUKUP. *Makroekonomie: základní kurs*. 5. vyd. Slaný: Melandrium, 2002. ISBN 80-861-7524-3.

SOJKA, Milan a Bronislav KONEČNÝ. *Malá encyklopedie moderní ekonomie*. 3. dopl. vyd. Praha: Libri, 1999. ISBN 80-859-8378-8.

ŠMAJSOVÁ BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4282-3.

Seznam elektronických zdrojů

10 nej českých přehrad. In: *Naše voda.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.nase-voda.cz/10-nej-ceskych-prehrad/>

Automatizace práce v ČR aneb proč se (ne)bát robotů, 2018. In: *Delloite.dReport* [online]. [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://www.dreport.cz/blog/automatizace-prace-v-cr-aneb-proc-se-nebat-robotu/>

Beveridgeova křivka. In: *Economy-pedia.com* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://cs.economy-pedia.com/11032387-beveridge-curve>

Časové řady. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/266810/25809567/HKK_cestovn%C3%AD%20ruch.xlsx/6b4a80e4-88cf-48f1-b24e-3e33e8d9c886?version=1.61

Demografie, 2022. In: ČSÚ.cz [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/staticke/gapminder/porovnanı_kraju_vse/XLS/ukazatele_kraje_demogr.xlsx

Dvůr Králové nad Labem [online]. [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.mudk.cz/>

Ekonomika, 2022. In: ČSÚ.cz [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/staticke/gapminder/porovnanı_kraju_vse/XLS/ukazatele_kraje_ekon.xlsx

ERBENOVÁ, Michaela. Minimální mzda škodí. In: ČNB.cz [online]. 2004 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/servis-pro-media/autorske-clanky-rozhovory-s-predstaviteli-cnb/Minimalni-mzda-skodi-00001>

Evidence uchazečů o zaměstnání a podpora v nezaměstnanosti. MPSV.cz [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/-/evidence-uchazecu-o-zamestnani-a-podpora-v-nezamestnanosti>

HÁJKOVÁ, Gabriela, 2017. Malí a střední podnikatelé mohou čerpat bezúročné půjčky na své projekty. In: *Měšec.cz* [online]. [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/mali-a-stredni-podnikatele-mohou-cerpat-bezurocne-pujcky-na-sve-projekty/>

Charakteristika okresu Hradec Králové. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/charakteristika_okresu_hradec_kralove

Charakteristika okresu Jičín. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/charakteristika_okresu_jicin

Charakteristika okresu Náchod. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/charakteristika_okresu_nachod

Charakteristika okresu Rychnov nad Kněžnou. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/charakteristika_okresu_rychnov_nad_kneznou

Charakteristika okresu Trutnov. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xh/charakteristika_okresu_trutnov

Jaroměř [online]. 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.jaromer-josefov.cz/>

Jičín. *Continental.com* [online]. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.continental.com/cs-cz/spolecnost/pobocky-v-ceske-republice/jicin/>

JUTA.cz [online]. 2021 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.juta.cz/>

KADERÁBKOVÁ, Markéta, 2020. Společensky účelné pracovní místo: Víte, jak získat podporu?. In: *OrangeAcademy.cz* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://orangeacademy.cz/clanky/spolecensky-ucelne-pracovni-misto/>

Kalkulačka podpory v nezaměstnanosti, 2022. *Moneta.cz* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/kalkulacky/kalkulacka-podpora-v-nezamestnanosti>

KOŠŤÁKOVÁ, Tereza. O složitém jednoduše: Dvě tváře nezaměstnanosti. In: *Statistika a my* [online]. [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/o-slozitem-jednoduse/dve-tvare-nezamestnanosti/>

Královéhradecký kraj, 2022. In: *Kr-kralovehradecky.cz* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/kralovehradecky-kraj/statisticke-udaje-108/>

Makroekonomie 2: 23. Nezaměstnanost, 2012. *Ekospace.cz* [online]. [cit. 2022-01-05]. Dostupné z: <http://www.ekospace.cz/4-makroekonomie-2/42-23-nezamestnanost?fbclid=IwAR1Lmqcu6Xk7PPvXYfBtpYRdDLNwGdjEChH8SakRO6Ubrz4OfAbBQGoWPRw>

MELENOVÁ, Markéta, 2020. Ekonomická aktivita žen a mužů v českém národním hospodářství. In: *MPO.cz* [online]. [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/rovnost-zen-a-muzu/projekt-zajisteni-rovnnych-prilezitosti/statistiky-a-publikace/2021/1/Ekonomicka-aktivita-zen-a-muzu-v-ceskem-narodnim-hospodarstvi.pdf>

Měsíční nezaměstnanost: vývoj na trhu práce ve vybraném roce. *MPSV.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://data.mpsv.cz/web/data/vizualizace16>

Možnosti získání příspěvku pro zaměstnavatele, 2020. *Úřad práce ČR* [online]. [cit. 2022-04-16]. Dostupné z: https://www.uradprace.cz/web/cz/moznosti-ziskani-prispevku?fbclid=IwAR3zJFTCsWGJ-ibWdLEZqR-JXXFHMTZKA7N-AYRnrDI_FpI9pYJO4WfVsOGc

MRÁZEK, Daniel, 2021. Kurzarbeit a automatizace. Český pracovní trh čekají změny. In: *BusinessINFO.cz* [online]. [cit. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/kurzarbeit-a-automatizace-cesky-pracovni-trh-cekaji-zmeny/>

Okunův zákon. In: *Ideaclub.cz* [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://ideaclub.cz/slovník-pojmu/okunuv-zakon>

Po stopách známých osobností Královéhradeckého kraje. In: *Hkregion.cz* [online]. [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.hkregion.cz/dr-cs/107866-po-stopach-znamych-osobnosti-kralovehradeckeho-kraje.html>

Počet obyvatel v obcích Královéhradeckého kraje k 1. 1. 2021, 2021. In: *ČSÚ.cz* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/11264/17852776/obyv_1_1_2021.xlsx/254b83f8-d40a-4eb3-b72e-77a63bf522b5?version=1.1

Podpora zaměstnanosti: Investiční pobídky v gesci MPSV. In: *MPSV.cz* [online]. [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/podpora-zamestnanosti>

Poradac1. In: *Veřejný rejstřík a sbírka listin* [online]. 2021 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=6414eef4665243158b346e73c4263875>

Překlenovací příspěvek, 2014. In: *Odbory.info* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.odby.info/obsah/30/preklenovaci-prispevek/473>

Příspěvek na dojížděku. In: *MPSV.cz* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/prispevek-na-dojizdku>

Příspěvek na Nový podnikatelský program. In: *MPSV.cz* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/prispevek-na-novy-podnikatelsky-program>

Příspěvek na zapracování. In: *MPSV.cz* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/prispevek-na-zapracovani>

Roční HKK 2017. In: *Úřad práce.cz* [online]. [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: https://www.urad-prace.cz/documents/37855/902175/Rocni_HKK_2017.pdf/02860200-6a16-b92d-67c0-05b1c5598f2c

Roční HKK 2018. In: *Úřad práce.cz* [online]. [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: https://www.urad-prace.cz/documents/37855/902175/Rocni_HKK_2018.pdf/d45f37f1-b448-a5cb-2cf1-423061983de4

Roční HKK 2019. In: *Úřad práce.cz* [online]. [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: https://www.urad-prace.cz/documents/37855/902175/Rocni_HKK_2019.pdf/8e739de5-317f-082f-ff08-4fca344bc5a9

Roční HKK 2020. In: *Úřad práce.cz* [online]. [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: https://www.urad-prace.cz/documents/37855/902175/Rocni_HKK_2020.pdf/f912d173-e12c-52f4-3690-ca39bc26c477

Společensky účelná pracovní místa. In: *Zaměstnavám.cz* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://zamestnavam.pracevobci.cz/chci-ziskat-financovani/spolecensky-ucelna-pracovni-mista-2/>

Srovnání kraje s Českou republikou, 2016. *Risy.cz* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/ustecky-kraj/kraj>

Státní politika zaměstnanosti, 2004. In: *BusinessINFO.cz* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/statni-politika-zamestnanosti/>

Strategie politiky zaměstnanosti do roku 2020. In: *MPSV.cz* [online]. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/848077/strategiepz2020.pdf/a666485c-355f-3d35-4fe7-0692661e271a>

SWOT analýza. In: *Cirihk.cz* [online]. [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.cirihk.cz/swot.html>

Teleflex.com [online]. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.teleflex.com/emea/cs/>

Trutnov [online]. [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.trutnov.cz/>

Trutnov. Continental.com [online]. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.continental.com/cs-cz/spolecnost/pobocky-v-ceske-republice/trutnov/>

Univerzita Hradec Králové [online], 2022. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/>

VANROY, Anne, 2018. Evropský semestr - Tématický přehled: Dávky v nezaměstnanosti. In: *Ec.europa.cz* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_unemployment-benefits_cs.pdf

Veřejně prospěšné práce. In: *MPSV.cz* [online]. [cit. 2022-03-15]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/verejne-prospesne-prace>

Výběrové šetření pracovních sil, 2022. In: *ČSÚ* [online]. [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/vykazy/vyberove_setreni_pracovnich_sil

Vybrané údaje za obec Dvůr Králové nad Labem. *ČSÚ.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=VU-ZEMI_43_579203

Vybrané údaje za obec Jaroměř. *ČSÚ.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=VU-ZEMI_43_574121

Vybrané údaje za obec Jičín. *ČSÚ.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=VU-ZEMI_43_572659

Vybrané údaje za obec Náchod. *ČSÚ.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=VU-ZEMI_43_573868

Vybrané údaje za obec Rychnov nad Kněžnou. ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=VU-ZEMI_43_576069

Vybrané údaje za obec Trutnov. ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=VU-ZEMI_43_579025#

Vybrané údaje za obec Vrchlabí. ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31588&u=VU-ZEMI_43_579858

Vybrané ukazatele za okres Hradec Králové, 2022. In: ČSÚ.cz [online]. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11264/17845318/CZ0521.xlsx/33705151-78c5-457d-90aa-9790b4a79c97?version=1.25>

Vybrané ukazatele za okres Jičín. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11264/17845166/CZ0522.xlsx/6e3d2147-8ecd-42c1-a4d2-9926e942481f?version=1.25>

Vybrané ukazatele za okres Náchod. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11264/17845447/CZ0523.xlsx/d9fdd8dc-a0f3-4648-bee2-16a4603b364b?version=1.25>

Vybrané ukazatele za okres Rychnov nad Kněžnou. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11264/17846251/CZ0524.xlsx/b44eb89d-0996-4794-8f81-83133a9f0f2b?version=1.25>

Vybrané ukazatele za okres Trutnov. In: ČSÚ.cz [online]. 2022 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/11264/17844285/CZ0525.xlsx/0179e4d1-6c7a-4b15-a8e1-dea8db9dfdf3?version=1.27>

Výroční zpráva 2021. In: ŠKODA Storyboard.cz [online]. 2022 [cit. 2022-03-0]. Dostupné z: <https://cdn.skoda-storyboard.com/2022/03/220322-SKODA-AUTO-Vyrocnni-zprava-2021-1.pdf>

Výroční zpráva Continental. In: Veřejný rejstřík a sbírka listin [online]. 2021 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=1bd35e104cab49068f28b4a9681987a4>

Výroční zpráva JUTA. In: Veřejný rejstřík a sbírka listin [online]. 2021 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=34ab7aa0c5624f7cb1a8b132cd45e84d>

Výroční zpráva Vitesco. In: Veřejný rejstřík a sbírka listin [online]. 2021 [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/content/download?id=561e428d772e405aab0a0b7f76550744>

Výroční zpráva za rok 2020 velká. In: *FNHK.cz* [online]. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.fnhk.cz/fs3336/vz-2020-web.pdf>

Vysoké školy Hradec Králové. *Atlas školství.cz* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.atlaskolstvi.cz/vysoke-skoly?city=hradec-kralove>

Základní informace o městě. *Hradec Králové.org* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/zakladni-informace-o-meste/ms-1150/p1=1150>

Zastupitelé. *Hradec Králové.org* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: https://www.hradeckralove.org/vismo/o_utvar.asp?id_u=1437&n=clenove-zastupitelstva&tzv=3&p1=16952

Zemědělství a průmysl. In: *Regiony České republiky* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <http://regiony.lusa.cz/kralovehradecky-kraj/zemedelstvi-a-prumysl/>

Změna metodiky ukazatele registrované nezaměstnanosti. In: *MPSV.cz* [online]. [cit. 2022-01-09]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/upozorneni-na-zmenu-metodiky>

Zvyšuje minimální mzda nezaměstnanost?, 2019. In: *Money.cz* [online]. [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://money.cz/novinky-a-tipy/mzdy-a-personalistika/zvysuje-minimalni-mzda-nezamestnanost/>

Seznam použitých zkratek

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
HDP	Hrubý domácí produkt
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KDU-ČSL	Křesťansko-demokratická politická strana
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
UHK	Univerzita Hradec Králové
ÚP	Úřad práce
VŠ	Vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
ZOO	Zoologická zahrada
ZTP	Zdravotně postižený

Seznam obrázků

Obrázek 1 Rovnováha na trhu práce.....	7
Obrázek 2 Beveridgeova křivka.....	15

Seznam tabulek

Tabulka 1 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Hradec Králové.....	38
Tabulka 2 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Náchod	40
Tabulka 3 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Rychnov nad Kněžnou.....	42
Tabulka 4 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Trutnov.....	44
Tabulka 5 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Jičín.....	46
Tabulka 6 Vývoj počtu nezaměstnaných v Královéhradeckém kraji	48
Tabulka 7 Vývoj počtu nezaměstnaných v České republice.....	50
Tabulka 8 SWOT analýza Královéhradeckého kraje	57

Seznam grafů

Graf 1 Podíl nezaměstnaných osob.....	12
Graf 2 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Hradec Králové	38
Graf 3 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Náchod.....	40
Graf 4 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Rychnov nad Kněžnou	42
Graf 5 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Trutnov	44
Graf 6 Vývoj počtu nezaměstnaných v okrese Jičín	46
Graf 7 Vývoj počtu nezaměstnaných v Královéhradeckém kraji.....	48
Graf 8 Podíl nezaměstnaných osob v okresech a v kraji	49
Graf 9 Vývoj počtu nezaměstnaných v České republice	50
Graf 10 Podíl nezaměstnaných osob kraje v porovnání s ČR	51

